

קרוב אליך

עבודת ה' ברוח חסידית

סיפורי מעשיות משנים עדכניות

עודד מזרחי בסיפור חייו

שבתאילנד קופץ לביקור!

להשתוקק אנחנו מוכרחים /

התוועדות אש

17

מתי הפנתי לאימוג'י?

חדש! פויקה לנוער!!!

25

30

חדש! יש לי מושג מנחם ברוד

חדש! מכחול רוחני בפרינט

חדש! שיחת חברים עם מיכי יוספי והפעם: נזיר טיבטי

וי אש

- 9:00 הרב יהונתן נמדר עבודת הנפש לאור מסכת אבות
- 10:25 הרב מיכאל טוביאנו פרשת השבוע בראי האקטואליה
- 11:50 הרבנית עידית איצקוביץ' נשים בתנ"ך

וי אש

- 9:00 הרב אסף טבצ'ניק אורות הגאולה
- 10:30 הרב יהונתן נמדר חכמת הנפש - עבודת הנפש ותיקון המידות
- 12:00 הרב יהושע שפירא סוגיות באמונה

ימי לימוד נשים
מדרשת אוריה
גבולת שאלה

ימים פתוחים!
15.10 | 18.10 חשוון
הכניסה חינם!

* התוכנית נתונה לשינויים

שנה חדשה מתחילה בסמארטפון מוגן 'בלוק פון' סמרטפון רק עם ואצאפ !

WhatsApp

שקט נפשי להורים שמחה לילדים !!
עפ"י הנחיית גדולי הדור
חפשו בגוגל : בלוק פון

מחירים הכי
טובים בישראל

" חסום ומוגן מפני אינטרנט פוגעני
" חנות אפליקציות נקיה ומוגנת
" מאות אפליקציות חנימיות מכל תחומי החיים
" שקט נפשי להורים - הילדים מוגנים
מפגעי האינטרנט
" הילדים מאושרים שיוכלו להשתמש בואצאפ
באופן חופשי

מוכרים את כל סוגי
המכשירים הכשרים
החל מ- **180 ₪**
באישור וועד הרבנים

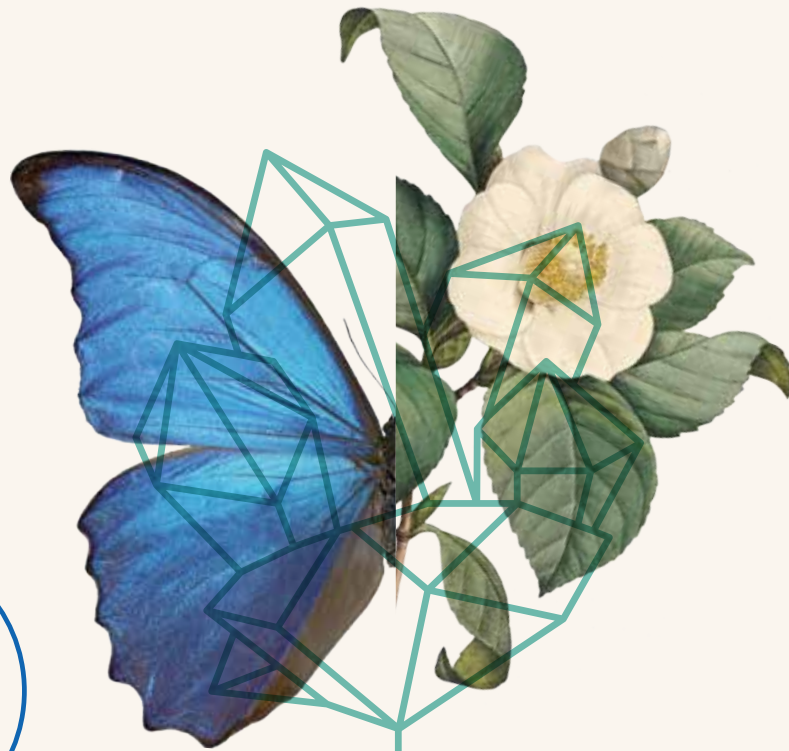
מוכרים את כל סוגי
הנוקיה
החל מ- **150 ₪**
במחירים הנמוכים בישראל

מרכז הזמנות ארצי
052-2-129-129

זול פון
סולר ומחשבים

אספקה לכל חלקי הארץ תוך 24 שעות
רח' פינס 9 ירושלים | zolphone.co.il

שמיא

קבוצות
בירושלים
וגבעת
שמואל

רְגֵשׁ הַכָּרְתִּי
לְקִיּוֹם הָעֶצְמִי

תוכנית שנתית

שליחת
ימימה

קבוצות מתחילים/ות
(נשים וגברים) בנפרד
וקבוצת מתקדמות

קורס שנתי ללימוד
חשיבה הכרתית

מנחה הקורס:

ברל'ה קרומבי

בין נושאי הקורס:

- כלים לריפוי עצמי, הרפיה ואהבה עצמית
- הבנת תהליכים נפשיים לעומק
- חוסר אונים כמענה לריק הפנימי ושליטה בחיי
- ריפוי העבר וניקוי כעסים וטינות
- יצירת נוכחות במרחב חיי
- התבוננות ברצון וחפץ הלב
- מפגש מחודש עם הפחד בחיי
- לימוד עומק של מושגי חשיבה הכרתית: לב נח, מידת רוחק, עומס, אחיזות, הילד הפנימי, תיקון וריפוי ועוד

לפני כמה שנים, עוד בתחילת הפדולות שלנו
 בהודו, ישבתי עם הרבה אנשים בסוכה
 וישב איתנו נזיר טיבטי. הוא היה נחשב נזיר
 מאוד מכובד, קראו לו "ג'שה דווה". ג'שה
 זה תואר כבוד שלהם. האנשים שהיו, ביקשו
 לשבת על הארציות שלהם.

עם מיכי יוספי

הריני

הגיע בהתחלה ארצה בלי אשתו. הוא לא רצה לישון לבד, אז בכל לילה הלכו בחורים לישון אצלו. פעם אחת, הרב שבתי ועוד בחור הלכו לישון אצלו. הוא כיבד אותם בכוס תה וסיפר להם סיפור חסידי. בסוגריים נעיר שאצל חסידים עשו עניין גדול מסיפור חסידי לפני השינה. אז מי שילדיו, אשתו/בעלה קשובים, זו מעלה גדולה. אם לא, אפשר גם כמו בהגדה של פסח, שאם אין מי שישאל "מה נשתנה" אז בן אדם יכול לשאול את עצמו... לספר לעצמך סיפור חסידי.

בחזרה לסיפור: ר' מגדל נתן לבחורים כוס תה וסיפר סיפור חסידי, ובסביבות השעה אחת עשרה אמר להם: "נו, עכשיו הזמן לקרוא קריאת שמע", כמו שאצל חסידים לא נוהגים לומר "ללכת לישון" אלא אומרים 'לקרוא קריאת שמע על המיטה'. סיפר הרב סלביצקי שר' מגדל ישן בחדר אחד והם בחדר שני, ודלת הפרידה ביניהם. בשתיים בלילה התעורר הרב שבתי למשמע קול בכי. הוא הציץ בחזר המנועל שבדלת, וראה את ר' מגדל יושב על מיטתו עם הסיפור ביד, נשען על ידו ובוכה. הוא ניסה להקשיב על מה הוא בוכה, ושמע שהוא אוחז בקריאת שמע על המיטה. כל פעם הוא אומר "הריני מוחל" ובוכה... ככה כמה פעמים, רק מתחיל את "הריני מוחל" ולא מתקדם הלאה. הוא העיר את החבר שלו: "בוא, בוא תראה איך חסיד אומר קריאת שמע על המיטה". החבר קפץ, ויחד בשקט הם הביטו בו. הם שאלו את עצמם, על מה כבר הוא יכול לבכות ב"הריני מוחל" לכל מי שהכעיס והקניט אותי? מילא אם פגעתי במישהו אז יש על מה לבכות, אבל כשאומרים 'אני סולח למישהו' על מה יש לבכות?

מי אני ומה אני

אחרי תקופה הגיע חג השבועות, ור' מגדל התוועד ואמר הרבה 'לחיים'. אצל חסידים זה שם קוד, 'אמר הרבה לחיים' הכוונה 'שתה משקה', רק שאצל חסידים לא אומרים 'שתה' אלא 'אמר לחיים'. כידוע, בהתוועדות יש עניין לשתות, וזה חלילה לא לפגם; יש שתייה הגורמת לבן אדם להתרחק מהטוב ולהיות גס רוח, אבל צריך לדעת שדווקא בהתוועדות, כל השתייה ואמירת הלחיים מבטלות את הנפש הבהמית ומקרבות את הלבבות. זה המקום שבו אמירת לחיים מעלה את כל עניין השתייה לקדושה! כל מי שחלילה השתמש בזה להפך הטוב ורוצה תיקון לנשמתו, כמנהג תיקוני האריז"ל, יבוא להתוועדות חסידית, יאמר הרבה לחיים וזה מתקן את כל השתייה שהייתה בחייו. ושוב בחזרה לסיפור: ר' מגדל אמר הרבה 'לחיים' וגם אותו בחור שהיה עם הרב סלביצקי אמר הרבה 'לחיים', ובמהלך ההתוועדות אותו בחור פנה לר' מגדל ושאל אותו: "מה צריך לכונן כאשר אומרים 'הריני מוחל' לכל מי שהכעיס אותי?" אז ר' מגדל הסתכל עליו בפליאה ואמר לו: "תראה, בפשטות אם מישהו פגע בכך ואתה שומר טינה, תמחל לו". הבחור לא ויתר ואמר: "אם כך, למה בוכים כאשר אומרים מילים אלה?" אז ר' מגדל הסתכל עליו ואמר לו: "אהה, אתה הבטת איפה שלא צריך להביט...". הוא מיד הביין שהם ראו אותו שהוא בכה. אחרי רגע אמר ר' מגדל: "בכל זאת, אם שאלת אני אניגד לך. אם אני מרגיש שאני צריך למחול למישהו, סימן שאני עדיין מציאות". 'מציאות' במובן של אגו, של ישות. שאני מישהו שצריך למחול. שעוד יש בי 'אני ואפסי עוד'. והוסיף ר' מגדל: "על זה בא חשבון הנפש, מי אני ומה אני שאני צריך למחול למישהו! לאיזו גאווה הגעתי, שאני צריך להיות כבר במדרגה שאני צריך להגיד 'הריני מוחל'!"

צריך לדעת שכדי להגיע לביטול כזה, צריך הכנה. פעם ניסח את זה איזה פסיכולוג אמריקאי, ג'ק הנדלר, הוא אמר: "עליך להיות מישהו, לפני שתוכל להיות אף אחד". אתה צריך קודם שתהיה לך איזה תחושת עצמי בריאה, לקבל אהבה וחום ולגדול נכון, ורק אז תעבוד על השלב של הביטול. הסיפור הזה של 'הריני מוחל' הולך איתי הרבה. הוא ממש מחיה אותי, כך שכל לילה לפני השינה אני שואל את עצמי מי זה 'הריני' שהולך למחול.

להתראות ידידי היקרים!

שלום וברכה ידידי היקרים! אתם יודעים ש'יקר' מתפרש גם במשמעות של 'נדיר', כמו 'יקר ערך'. לומר למישהו 'ידידי היקר'! זו ממש מחמאה. אמנם ישנה מחמאה שנועדה לרצות מישהו, ויש מחמאה שנועדה ליישב את ההדורים, אבל יש מחמאה אמיתית שעניינה לעורר את אור הנשמה שבזולת. מחמאה כזאת היא כשאדם מאיר בחברו נקודה טובה שהיא אמיתית, ואז הפנים שלו שמחות והנשמה שלו עולה ומאירה. לומר לחבר שהוא יקר, זו מחמאה מהסוג הזה.

באמת, לא רק לחבר צריך להאיר את פנימיות הנשמה. גם לעצמנו צריך להזכיר את הנקודה הטובה שבנו! צריך גם לזכור שאם אין מי שיאמר לי מחמאה כזאת, מילים טובות ומחיות כאלה, אז גם אני יכול לעשות את זה בעצמי. הרעיון הוא בעצם להוקיר את הטוב האלוקי שבנו. בן אדם צריך למצוא את הטוב שבו, ולהודות על זה לה'. להודות ממש, ולעשות על זה שיחת הודאה.

מחזירים הכל

התורה מספרת על אברהם אבינו שהיה "זקן בא בימים". הרבה צדיקים, ובמיוחד רבי נחמן, הדגישו את העניין של "בא בימים", שזה מטר חשוב: צריך לבוא עם כל יום ויום, כלומר שכל יום הוא בעל ערך. אנחנו הרבה פעמים מאחלים "אריכות ימים ושנים" ביחד, אבל צריך לדעת שאלו שני איחולים נפרדים. יש מצב של אריכות שנים, אבל היום יום של הבן אדם הוא קצר. אין ביום שלו שום דבר, שום עשייה בעלת ערך או משמעות. לעומת זאת אריכות ימים זה משהו אחר. כשנעשה משהו משמעותי ובעל ערך ביום הזה, אז היום הוא ארוך. לאברהם אבינו הייתה הנקודה הזו, כל יום היה חגיגה בשבילו! כל יום כשהוא קם בבוקר הוא אמר לעצמו: יום הולדת שמח! עכשיו אני מתחיל חיים חדשים! ככה מלמדים חז"ל, שכל יום ויום הוא חדש כבראשית. אם עובדים על התודעה הזאת, שכל יום הוא ראשית, אז המשמעות היא שאני לא נותן לעבר להפריע. ממילא, כשאני מסתכל על כל דבר שאני פוגש, אני רואה אותו בעיניים של ילד, מלא סקרנות רעננה, מביט בו בעניין רב, ונותן אמון מלא בטוב שעוד יכול להתרחש ביום שלפניי.

רבי נחמן גם מדגיש שכל יום בתחילתו הוא צר, אבל אחר כך הוא רחב. היום דומה לשופר שיש לו פייה צרה, שזאת ההתחלה שלו, והסיום שלו הוא הצד הרחב. בהתחלה של כל יום יש משהו צר, אבל אחר כך, לאט לאט הוא מתרחב. שיא ההתרחבות של היום זה הרגע בו אנחנו מחזירים הכל לקדוש ברוך הוא, בקריאת שמע שעל המיטה.

לפני כמה שנים, עוד בתחילת הפעילות שלנו בהודו, ישבתי עם הרבה אנשים בסוכה, וישב איתנו נזיר טיבטי. הוא היה נחשב נזיר מאוד מכובד, קראו לו "ג'שה דווה". 'ג'שה זה תואר כבוד שלהם. האנשים שהיו, ביקשו שנדבר על הארעיות שבחיים. אני בחרתי לספר על איך יהודי הולך לישון. דיברתי על העניין של קריאת שמע, ואמרת "הריני מוחל". אותו נזיר אמר שגם אצל הטיבטים לפני שהולכים לישון, הנזירים אומרים בשם שלושת האבנים היקרות: "אני מוחל לכל העולם". לשלושת האבנים היקרות האלה אין שום קשר לריבונו של עולם, אולי יש בזה עניין של תיקון המידות, אבל לא קשר עם הקדוש ברוך הוא. הסברתי להם, שיהודי לפני השינה חושב על מצבו בשינה כאל מיני-מות, במובן משמח. כלומר, אני מסיים את כל מה שהיה ביום הזה: "ריבונו של עולם הריני מוחל וסולח לכל מי שהכעיס והקניט אותי או שחטא כנגדי, בין בגופי, בין בממוני, בין בכבודי, בין בכל אשר לי". הרעיון הוא שאנחנו עושים הכנה של נקיות, משחררים הכל ומנקים הכל, מתוודים ומכניעים את עצמנו, כך שיום המחור יוכל להיות בהתחדשות גמורה.

דרך חור המנועול

שמעתי פעם סיפור בשם הרב שבתי סלביצקי, שליח חב"ד באנטוורפן. הוא סיפר שר' מגדל פוטרפס, שהיה אחד המשפיעים הגדולים בחב"ד,

דעת ותבונה

בית ספר למקצועות האימון והטיפול היהודי

קורסי הכשרה ולימודי תעודה

הכשרת מאמנים אישיים

JCBT - טיפול קוגניטיבי התנהגותי יהודי

לימודי משפחה - זוגיות והורות

ההרשמה בעיצומה

מסע לימודי מרתק

עם הרב יצחק ערד

מעומק ההבנה של נפש האדם ממקורות הקבלה והחסידות אל תהליך של מימוש בכלים יישומיים בעבודה הטיפולית ובהעצמת החיים האישיים.

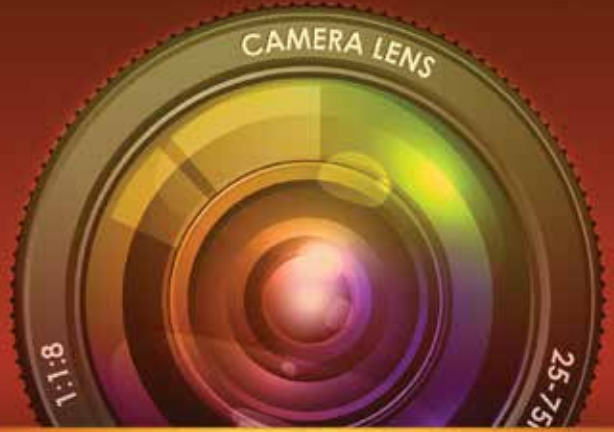
פריסה ארצית

תשע"ט

077-3137800

לפרטים והרשמה:
www.tvunah.com

דעת ותבונה
הכשרת מטפלים והאמנים
כאן הכל מתחבר...

התחדשנו!

קורס צילום 2019 החדש והמעודכן בפרוג

הרחבנו עבורכם את סגל המרצים!

יעקב גרוס | ליאון סקולצקי | אוהד אשר
אריאל רבינסקי | יעל איזיקוביץ | ומקצוענים נוספים

הגדלנו ועדכנו את תכנית הלימודים!

חדש! צילומי ניו בורן | פוטושופ מתקדם לצלמים
צילומי סטודיו | צילום אירועים

הוספנו שעות תרגול וסיורי שטח מרגשים

הצטרפו לעשרות בוגרים שהשתלבו בשורה הראשונה של שוק הצילום בישראל!
ההרשמה לקבוצות גברים וקבוצות נשים בעיצומה

PROG
הבית של היוצרים

מלגות לזכאים

בית פרוג 072-3954527 | www.prog-school.co.il

ירושלים: שטראוס 3 בני ברק: מגדלי שקל ז'בוטינסקי 168

עיצוב גרפי ותקשורת חזותית | עיצוב ובניית אתרים | פיתוח אתרים | עימוד מקצועי עריכה והפקת וידאו | צילום מקצועי | עיצוב פנים | תלת מימד ואנימציה | איור ממוחשב

שגרה. אפורה. הציול!

המאבק בתולעת

הרב חגי לונדין

ארגון קהלים

פעמיים בכל יום, בבוקר ובין הערביים, מוקרב בבית המקדש 'עולת תמיד' - שני כבשים בני שנה! למה דווקא כבשים? כבשים מצד עניינם מבטאים שגרה ותמימות. הכבש אינו יכול להגיע למצבים חריגים, כבש לא רץ מהר ולא מזיק באופן מיוחד; כבשים יש משהו שלו, רגוע ויבילי הפתעות. בחיי היומיום של האדם הפרטי והציבורי צריך להתמודד עם השגרה השוחקת. תקופת החגים היא תקופה של התעלות אולם תקופת החורף, השגרה הארוכה, שמטבעה היא רחבה וכוללת, עלולה להביא לישנוניות ולאדישות. ההשתקעות בשגרת היומיום יכולה ליצור שקיעה איטית ולהביא בסופו של דבר לקריסה רוחנית. חברה יכולה לשקוע בחומרות וב'תדרמת' לאו דווקא בגלל יצריות גסה אלא מתוך ההשתקעות בדפוסי ההרגל של החיים.

לכן, במקביל לשחיקה היומיומית בא קרבן עולת התמיד כדי להיאבק בישנוניות ובקפיאה על השמרים. צריך להעלות את עצמנו לאט לאט, כל יום קצת. הדבר דומה לשקית תפוחים הנמצאת בחוץ, אם נשאיר את שקית התפוחים ללא השגחה - עם הזמן התפוחים יירקבו ויעלמו. ישנה תולעת קטנה שלא מבחינים בה, תולעת שמכרסמת באופן איטי והיא המסוכנת יותר מכל - תולעת התמיד. תולע אותיות עולת: 'עולת התמיד באותיות תולע שדורשי רשומות הזכירה כתולע האוכל לאיטו, מהרס בהדרגה את החוסן של אור החיים' (ליקוטי מוהר"ן א, כח ג). העצות הן פשוטות: קביעות עתים יומיומית ללימוד תורה; תפילה; קבלות שאנו מקבלים על עצמנו כמו זמן לשיחה עם המשפחה או זמן של התבודדות וחשבון נפש - בכל יום צריך לעמוד על המשמר ולהקריב את עולת התמיד - להיאבק מול תולעת השגרה, מול השחיקה היומיומית המכרסמת. להיאבק ולנצח.

אוויר לנשמה

ברל"ה קרומבי

מטפל, מרצה ומורה לחשיבה הכרתית

ליהודי אין אף פעם שגרה. הוא חי בין תנועות רוחניות שונות שפוגשות את עבודת ה' שלו באופן תמידי. אותו "קדוש, קדוש" שאמרו המלאכים בימי בריאת העולם הם אומרים גם כעת. לעומתם חייו הרוחניים של היהודי מורכבים מעליות וירידות "רצוא ושוב". וגם השגרה אינה חד-גונית כי היא טומנת בחובה חוויות שונות ותנועות.

כדי לצלוח את שגרת היום-יום קודם עלינו לקבל את העובדה כי השגרה אינה המצב הרצוי בנפשו של כל אדם. חלקנו אמנם אוהבים את "עבודת התמיד" והסדר, אבל אם עבורנו השגרה היא אפרורית וכבויה, אין טעם להתנגד לה ולספר לעצמנו כמה היא נפלאה, אלא לקבל את העובדה כי מדובר על תקופה קשה יותר לעבודת ה' מאשר זמנים כמו החגים והציאה מהקבוע והמוכר.

בפן המעשי חייו של היהודי מלאים חוויות רוחניות. כך קבע ה' בעולמו שלפחות פעם בשבוע מגיעה השבת ופעם בחודש ישנו ראש חודש - חגיגה רוחנית של יציאה מהשגרה. ולא לחינם חודש חשוון יוצא דופן בכך שאין בו אף מועד, כיון שכל חודש מביא עמו התלהבות ובשורה מיוחדת: כסלו את י"ט כסלו וחג החנוכה, טבת את י' בטבת וההתכנסות סביב החורבן והגאולה, שבט את ט"ו בשבט ראש השנה לאילנות, אדר את חג הפורים וניסן את פסח וכן הלאה. כך עוברים חודשי החורף כשלמעשה השגרה אינה כה "שגרתית".

בפן הנפשי אכן צריכים להקשיב לקריאתה הפנימית של המועקה שבשגרה ולנוס ממנה. עבודת ה' היא דבר חי וערני ואינה יכולה להתמסר לאפרוריות ושגרה. הבעש"ט לימד אותנו כי כשאדם לא בהתקדמות - הוא בירידה. כך הסביר הבעש"ט את הפסוק "והיו חייך תלויים לך מנגד": "וזה כלל גדול שאי אפשר לאדם לעמוד על מדרגה אחת, כי החיות 'רצוא ושוב' (יחזקאל א), ואם אינו יכול להלוך במעלה יתירה, אז מוכרח הוא ליפול גם ממדרגה זאת" (בעש"ט על התורה, פרשת תבוא). החיים אינם סטטיים.

קשה אמנם לומר שעבודת ה' חייבת 'ריגושים', אבל היא חייבת אוויר לנשימה. כך לימד אותנו 'בעל התניא' את עבודת ההתבוננות שמביאה להתלהבות של כוחות הנפש, ואילו רבי נחמן מצא את הדרך לחיבור הרגשי באמצעות ההתבודדות. שניהם כיוונו אותנו ליצירת עבודה שתניע את הלב. התלהבות ורגש שיאפשרו תנועה רוחנית פנימית שתגבר על האפרוריות ותפיה רוח חיים בעבודת המעשה.

הגיע הזמן להתמקד

הרב אור חיים טאוב

קהילת נהורא, רמת גן

בעולם החסידות מקובל לפני כל חג או מועד לדבר על גודל מעלתו וייחודו של היום הקרב וכא. לפני ליל הסדר תמיד ידובר על גדולתו ומעלתו העצומה של הלילה הזה, ולפני הושענא רבה ידובר על הישועות הגדולות אותן ניתן לפעול ביום הזה.

באותו סגנון, אני רוצה לדבר על מעלתה העצומה והיקרה של השגרה. היא אמנם נראית מבחוץ אפורה, ואולי גם משעממת - אבל תוכה רצוף בעבודה פנימית שאין כמותה בכל שאר הימים המיוחדים של השנה.

כמו בכל תהליך רוחני משמעותי, הדרך היחידה שבעזרתה אנו מתפתחים ויוצרים שינוי אמיתי בעצמנו תלויה במידת ההתמדה שלנו. התמדה, איננה הצורך להשקיע הרבה זמן כל יום או להפעיל כוחות על בתוכנו - להפך, התמדה, כמו שגרה, משמעותה למצוא את האיוון המעשי בתוך החיים שלנו שמאפשר לנו להמשיך לעשות את אותה פעולה רוחנית שוב ושוב ובעזרתה לקבע שינוי בנפש.

בימי החגים, המופלאים והמאירים, אנו מדלגים מחוויה לחוויה, עוברים מסוג עבודה אחד (קו היראה בימי ראש השנה ויום הכיפורים) לאחר (קו השמחה בימי סוכות ושמיני עצרת) וזוכים להאיר אור גדול בנפשנו.

בימי השגרה מתחילים להתמקד. לחפש את הדרך שמתאימה עבורי, זו שאותה אני רוצה לאמץ כשביל מעשי עבורי - ולהתחיל ללכת בה.

אמנם, במבט חיצוני כאמור, זה נראה משעמם, אבל כמו בניגון פנימי - ככל ששרים אותו יותר פעמים כך מצליחים לחדור לרבדים עמוקים יותר שלו - גם בשגרה, ככל שמאמצים את צורת העבודה הזו יותר כך מגלים את גודל מעלתה.

עצה מעשית, לבחור כיוון (להשקיע בתפילה, לעבוד על מידה מסוימת בנפש, ללמוד מסכת גמרא או ספר חסידות) ולהחליט שזו העבודה שלי עד לימי פורים. להשקיע בזה את כל הכוחות, הן בזמן והן במוטיבציה - ובעזרת ה' בפורים נגלה את פירות השגרה המבורכת.

PERIBEST
בירת החינוך של ישראל

פרי בסט

פרויקט העתיד בלוד החדשה

דירות
אחרונות
בבנין
הראשון

דירה במרכז? עכשיו גם אתם יכולים!

החל מ- **990,000 ₪**

ההזדמנות שלכם להצטרף לקהילה משפחתית, תומכת ומעצימה
עם חווית מגורים מתקדמת, במחיר מיוחד לצעירים

- לוד זוכת פרס החינוך של ישראל
- קהילה צעירה ואיכותית
- איזור חדש בתנופת פיתוח
- בסמוך למוסדות הלימוד ומרכזי הקניות
- צמוד לצירי התנועה המרכזיים

*5066

www.perinadlan.co.il

פרי נדל"ן
מקבוצת אלוד פרי

הקריין מתחנת הרכבת עוזר לי להיזכר, החושך והבאסה שמלווים התחלות חדשות מזכירים לי שזו החוויה ולא המציאות ושאני יוצא מהרכבת לעולם חדש שנברא רק בשבילי

MIND THE GAP

העולם אבל האיוון מחייב תשומת לב לאני הפנימי שנזנח שם תחת גלגלי הקדמה.

התיבה של נח מזכירה לי את החלוקה הקשיחה של החיים בין היס ליבשה. בין היש לאין. בין המציאות לחלומות שלנו. יצאנו מהחגים עם תפילות נפלאות, שופר, סוכה ולולב, חיינו את החלום ופחות את המציאות. בימים האלה המשימה העיקרית היא איך לעשות את הצעדים הראשונים מחוץ לתיבה. נח תפקד בתוך התיבה כמו קפטן מושלם. הבלגן התחיל כמו תמיד כשנגמרת המשימה. איך נוחתים מהים ליבשה בלי להתרסק? גם כאן את הרמוז קיבלתי מהמציאות. יש פעולות במציאות שיכולות לעזור לנו בתוך העולם הפנימי.

אני זוכר איך באחת מהסדרות שצילמתי בהסוואה, מחופש לשייח ערבי בערי אירופה, חשתי את הקושי. אתה מסתערב בתוך קהל, אבל בטוח שאתה גלוי לעין כל. הפנימיות שלך מכירה את השקר וצריך לעשות הכל כדי שזה לא יזלוג החוצה. בטווח הקצר קל יותר לשקר מאשר להחזיק את האמת, אבל לאורך זמן זה בדיוק הפוך, כי האמת רוצה את המקום שלה.

ברכבת התחתית של לונדון, בתוך חבורה של מוסלמים, אני שומע את הכרוז המוכר שמזהיר את הנוסעים לא למעוד ברווח הזה שבין הרכבת לרציף. כמה סנטימטרים של אוויר מספיקים כדי לסכן את הרציף הבטוח של יציאה מהרכבת. כבר יותר מחמישים שנה הקול הזה אומר את המשפט הידוע במבטא הבריטי, בכל פעם שמתקרבים לתחנה: Mind the gap. תזהר ותן דעתך מהפער, מהרווח שביציאה או בכניסה. הרווח הזה קטן מאוד אבל משפיע על הכל. שם, צבי, נמצאת התשובה שלך. בפער. בלא בטוח. באין. בכל פעם הזכרתי לעצמי שיש כאן פער וצריך להיזהר, אבל מה שנכון להסתערבות נכון עוד יותר למציאות. גם במציאות אנחנו מחליפים זהויות בין הבחון לבפנים. לפעמים זה מנכ"ל מוערך, שסופג בויונות בבית. לעתים זה מנהיג שבעצם אף אחד בביתו לא נשמע להוראותיו או סתם פקיד שלא מעריך את עצמו. הכרת הפער הזה היא הפתח שלנו לצאת מהתיבה באופן מעט בטוח ומודע יותר.

מה יש שם ברווח הזה? יש שם חלק ממני שלא יודע, חלק שלא בטוח, שמבקש ממני לא להיות סגור ולהשאיר משהו לכמאי של העולם. לא להיות כוחני ולהרפות, אולי רוצים לתת לי משהו שאני מתנגד אליו וזה הרגע לקבל אותו? שם יש את הפחד שאנחנו לא מודים בו. שם יש את חוסר האמונה. שם מבקשים מאיתנו רק להודות בכל זה. לא להילחץ אלא דווקא להירגע. ברווח הזה נמצא הד.נ.א. של ההצלחה, שתבוא בשלב הבא.

בימים האלה של אחרי החגים עם ההתחלות החדשות בתורה ובחיים, יש את הרצון להתחיל מחדש ויש גם את הקול שלא רוצה את כל ההתמודדות הזו. זה הקול שנכנע לתהום הצרה והעמוקה. אבל אז עלינו לזכור מאין באנו ולאן פנינו מועדות. והפער הזה רק רוצה יחס כדי שנהיה יותר טובים על היבשה. זה הזמן להיזכר שהכיוון שלנו הוא טוב ואנחנו כולנו בדרך אל אותו הטוב. הפער יקבע איך ומתי נגיע. הקריין מתחנת הרכבת עוזר לי להיזכר, החושך והבאסה שמלווים התחלות חדשות מזכירים לי שזו החוויה ולא המציאות ושאני יוצא מהרכבת לעולם חדש שנברא רק בשבילי. והחושך? אני מודה בקיומו ומודה עליו. ואם יבוא החייל מהמחסום...? אז נהיה יותר מוכנים ומודעים, ויש מצב שגם יותר שמחים. יציאה נעימה.

לפעמים המציאות הקשיחה והתכליתית פונה אליך ככביש או ברחוב. אם רק נקשיב מעט נראה שזו לא סתם הוראה או תמרור, יש כאן עניין להתבונן פנימה. אולי זה יעזור לי למצוא את עצמי במדבר שאחרי החגים.

לפני מחסומים של צה"ל יש שלטים שמורים לעצור. לכבות אורות חיצוניים, להדליק אור פנימי ולחכות לבדיקה של החייל. מי שחיי את הרוח בראש סדר העדיפויות שלו, לא יכול להתעלם משלט כזה. רגע, לאן אני רץ? כדאי לעצור את כל החיצוניות והשקר שאני חי בחוץ, הגיע הזמן להתבונן פנימה, לקבל חיות מהאור הפנימי שהשם יתברך הטביע בתוכי, ולא מהדימוי שאני מייצר החוצה. ואז אולי אפשר יהיה להגיע לבדיקה במחסום, שם אתה אמור לדעת מי אתה באמת, מה תעודת הזהות הפנימית שלך, איפה הלב שלך?

אני זוכר שעות ארוכות של נסיעות בשטחים, בהן השלט הזה לא נתן לי מנוח. מי אתה? איזה אור חיצוני מוקרן ממך ואתה לא קולט שיש לך אור אחר, פנימי, כזה שלא תלוי בדרישות הקהל אלא קשור לנתוני היצרן שלך. יום אחד תצטרך לתת תשובה לשאלות הללו. החייל יגיע וישאל, ומה תגיד לו? שאתה לא יודע? שיש תשובה כזו ולא הגעת אליה?

נוף חולף, הנסיעה מסתיימת, אבל השאלה נשארת: מה זה אור פנימי? מי אני באמת, מי שכתוב בתעודת זהות? בתעודת העובד? החיים בכל הגלגלים שלהם מביאים אותך להבין בסופו של דבר ש"האני החיצוני" לא חי כאן לבד, יש משהו אחר פנימי ואינסופי אותו אתה אמור לגלות. הוא מקור החיות והאנרגיה שלך ולא ההיפך. זה מוריד מהפרק כל מיני שאלות שאולי הטרידו אותך בעבר, כמו מה יחשבו עלי, מה יגידו ואיך זה ייראה בחברה. את האני הפנימי זה לא מעניין, הוא רוצה לקבל את כל השפע מהשם ולא ממחיצות הכפיים של החברה ולכן הוא יותר אמיתי. כמובן שאי אפשר לחיות בלי

שבת סדנת אימאגו לזוגות

רוצים להיפגש על הגשר? רוצים ללמוד את האומנות של תקשורת אמיתית ולאהוב מחדש? או אולי יש בעיה שעוד לא פתרתם.

סדנת ה"אימאגו" לזוג הדתי יתקיים באווירת שבת במלון אביב בטבריה. חמישי-שבת 13.14.15 בדצמבר

הסדנא מיועדת לכל זוג שמעוניין בקשר ותקשורת אמיתיים. תלמדו איך לאהוב באמת, איך להבין את עצמך ואת הבן זוג בו זמנית, ואת המשמעות של חמלה.

הסדנא מהווה מסע לתוך החיים שלך ושל בן זוגך, להכרה אמיתית.

עורכי הסדנא: מימי ומשה דיקמן

מימי פסיכולוגית מומחית לטראומה וזוגיות
משה נירולוג ומרצה בבי"ס לרפואה, "הדסה"

מחיר לזוג עד ה-15/10/18 3,500 ₪
לאחר מכן המחיר 3,700 ₪

24 שעות חווייתיות של עבודה אינטנסיבית לשיפור הקשר הזוגי.

לפרטים והרשמה: 054-7554228

הרב אהרן בינה ראש ישיבת נתיב אריה: "אני מכיר ועבדתי עם מימי למעלה מ-12 שנה, צפיתי בה הופכת גם קשיים מאד גדולים להצלחות. אני מתרשם לא רק מהמקצועיות של מימי, אלא גם מיראת השמים שלה. הסדנא הזאת חשובה לכל בית יהודי"

אני מאמין!

כי אלו הם הנושאים האקוטיים
לירושלים ולתושביה.

דיוור / נפשיר את הקפאת הבניה. תכניות דיוור לזוגות צעירים בירושלים נתקעו בעקבות לחצים פוליטיים. הגיע הזמן לשחרר אותן

תעסוקה / נפתח אלפי מקומות עבודה חדשים. נשמור על הצעירים בירושלים ונמשוך את המעסיקים הגדולים

חינוך / השקעה במערכת החינוך. הגיע הזמן להציב את תלמידי מערכת החינוך בירושלים בראש סדרי העדיפויות של העיר

ניקיון העיר / מחזירים את היופי לירושלים. רק רפורמה מקיפה באגף התברואה תביא לשיפור מצב הניקיון ברחובות העיר

פיתוח / להצעיד את ירושלים קדימה. לירושלים לא חסרים מנועי צמיחה. הגיע הזמן להפעיל אותם

אני מאמין כי בעז"ה, בעזרתכם,
בכוחה של האחדות שתנצח
אבחר לעמוד בראשות העיר ירושלים

MORANSASI@GMAIL.COM | הדסה סאסי

היאוש נעשה יותר נוח

ללכת להקפות שניות... הרי אפילו סינדרלה נכנסת לישון בחצות" חשבתי לעצמי, אבל עמוק בפנים, ניקר בי קול קטן שאמר שזה לא לעניין. הרי הקפות שניות זה פעם בשנה, ואת השינה אני יכולה להשלים גם מחר. חוצמזה, איך אוכל להישיר מבט לספר תורה אחר כך, אם לא אקפוז לרקוד קצת בשמחתו, עכשיו? בחוסר חשק מוחלט ותוך גרירת רגליים, אמרתי לקדוש ברוך הוא ככה: "שמע, טאטי... אני הולכת רק לאיזה שעה, בשביל שהכבוד שלך לא יפגע, אבל, (ומחילה שאני אומרת את זה) - דע לך שממש, אבל ממש, לא בא לי כרגע". הגעתי בלי חשק ולקח לי המון זמן להתחבר, אבל בסוף נשארתי בהקפות עד שבכית הרב קוק סיימו הקפה שביעית, אי שם בחמש בבוקר. לפעמים קשה לעשות את מקסימום ההשתדלות האפשרית, ומה עושים אז? צעד קטן אחד, ככה אומר רבי נחמן מברסלב - "אפלו תנועה בעלמא שהוא ממשיך את עצמו מגשמיותו אליו יתברך היא גדולה ויקרה מאד מאד אצלו יתברך והוא רץ בזה אלפי אלפים פרסאות בעולמות עליונים". כשאני עושה תנועה קטנה לכיוון הטוב למרות שאני נטוע עמוק בקושי או שלא "בא לי", דווקא בגלל שמתוך אי הנחות הזו עשיתי צעד קטנטן לכיוון הקב"ה - הוא שמח בי.

יש פלא גדול בעובדה שנח ממשיך לבנות את התיבה למרות הקושי, לא רק מול הסוככים אותו אלא גם מול עצמו - יכול להיות שבתוך תוכו הוא לא מאמין שיהיה מכול, יכול להיות שהוא חושב שבסופו של דבר ה' יתחרט, או שהדור יחזור בו מההתהוות הלא טובה, ועדיין, הוא ממשיך בבנייה. יום אחרי יום הוא עושה איזו תזוזה נפלאה ונהדרת לכיוון הטוב. ואולי זה מה שכל כך חניני בו, עד כדי כך שהתורה מעידה 'ינח מצא חן בעיני ה' וחכמים מוסיפים - "שהיו כל מעשיו לפניו נאים ונעימים". דעי, בכל פעם שאת עושה תנועה קטנטנה לכיוון ה' למרות שקשה לך, דווקא אז את כל כך מלאת חן בעיניו יתברך.

לא פעם יצא לי להרהר בנח, בדרך שבה מרגיש אדם שמעביר מאה ועשרים שנה בלבנות תיבה. הוא דופק לוחות עץ זה לזה, מצמיד כלוב לכלוב, מרכיב קומה על גבי קומה, ועדיין, יש אצל חכמים שאלה לגבי הצדיקות שלו: האם הוא היה נחשב צדיק גם לעומת אברהם אבינו, למשל? או שהוא נקרא כך רק בהשוואה לדור החוטא בו הוא חי? עד כמה שאני יודעת אין תשובה חותכת אבל אם היה לי שקל עבור כל פרשנות ששמעתי בעניין, ככל הנראה הייתי היום מיליונרית; וגם אם לא ממש מיליונרית, בטח יכולתי לרכוש לעצמי מתנה מכובדת למדי במקסטוק.

פרשנים אומרים שהוא נקרא "נח" על שם תולדותיו - נוח לאבות, נוח לעולם, נוח בדיבורו, נוח במהלכו. אבל לומר שכל הזמן הזה הוא עצמו מרגיש בנוח ובטוב? הרי נח מאמין במשהו שאף אחד לא רוצה להאמין בו! בעיני העולם שסובב אותו הוא מושא לעג, לבדיחה. מי רוצה לשבת לקפה עם האישה המזוה שמבטיח שעוד מעט והעולם יתהפך, או עם הילדים שלו? אף אחד. מה גם, שאף אחד לא אוהב את המוכיח בשער. ועם כל זה, נדמה לי שדווקא בנקודה הזאת, מדי פעם בפעם, יוצא לכל אחד מאתנו להרגיש קצת כמו נח.

כמו איזה שני משוגעים

לפני כמה חודשים אחת מחברותי התחילה לעבוד כמה שאמור היה להיות משרת חלומותיה, אבל איכשהו, במקום להיות מאושרת עד הגג, היא הרגישה שבורה. "אני מוקפת באנשים דתיים וגם כאלו שלא, ועדיין אני היחידה שנחשבת לדוסיית של המשרד" היא אמרה לי בנימה כואבת, "רק שבמקום לקבל צלי"ש על ההשתדלות בצניעות, ביחסי האנוש, בלצום את הצומות הקצרים כשלאף אחד אין כוח, כל פעולה טובה שאני עושה מצטיירת בדיוק ההפך, כלא-קולית, או לא-מגניבה. אני זו שנחשבת "לא זורמת" בגלל שאני לובשת חולצות שלושת רבעי אפילו בחום המהביל. אני לא מצליחה להבין את זה, הרי אני זו שבסדר! ודווקא בגלל זה צוחקים עלי...".

למה זה כל כך מהדהד לי את נח? כי העובדה שאנחנו מאמינים בה', אוהבים אותו והולכים בדרך, לא בהכרח אומרת שהדרך שלנו תהיה סוגה בשושנים בזכות צדקת מעשינו, ומדי פעם נתקל בכאלה שיראו בנו "משוגעים". זה יכול לצוף בעוד המון מצבים בחיים - שבהם העשייה שלי לטובת המטרות הכי עילאיות שיש כמו מציאת בן הזוג, להיפקד ולזכות להריון, או עבודה על שלום הבית בני לבין המשפחה, נתפסת כקצת מוזרה. למרות שבתכל'ס, אני הכי בסדר שאפשר, והעשייה שלי היא מקסימום ההשתדלות האפשרית, אבל אם הלך הרוח מסביב מחשיב אותי לעוף מוזר, אוטוסיידר, או לא רציונאלית - קל זה בטח לא, וגם לא נינוח או נעים במיוחד. ומצד שני, אם לשפוט לפי נח - אולי דווקא אז, כשאני נזרק על האמונה ועל ה' על אף שההמון אומר אחרת, אני באמת יוצא צדיק.

את האלוקים התהלך נח

תקופת החגים שבאה לאחרונה אל סיומה היתה אצלנו עמוסה מאוד בהכנות אחרונות לחתונת אחותי האהובה. כשסופסוף שבתי לדירת הירושלמית, הייתי מותשת. "אז מה אם לא הספקתי

בסיעתא דשמיא

תכלת

ימים פתוחים

במדרשת תכלת צפת

למתעניינות בתכנית השנתית תשע"ט

תורה נשית מתעצמת וגדלה

בין סטטואותיה הקסומות של צפת

לפגוש את נהרנו הצימאון ברותנונו

לבייך אג גפקיך וכוחו גיך

להעמיק פנימה בעצמנו ה' אגון חיבור לכל

ולגרום בגורה שמה המחוננת לכאולה

ימים רביעי-חמישי ח' ט' חשון

* אי"ה ביום חמישי ט' חשון נצא ללמוד על רחל אטנו בציון רחל את ר' עקיבא בטבריה.

נחוה סדנא ושייט בכנות לבארה של מרים.

לפרטים והרשמה: עדי אורה 0546-753575

אחרי החגים, והשינוי המיוחל נראה רחוק?

חן שריד

(מייסד רשת "דברי שיר" ומכללת "צא לאור")

פוחח ממש השבוע

קורס הכשרת מאמנים

המותאם אליך

מקומות אחרונים! 052-6774152

מה אהבתי

הרב יונתן זקס

פרשת נח | דרמה בארבע מערכות

נירש את מקומו של אלוקים. לא נייענה לחוקיו ולא נכבד את גבולותיו ולא נקבל את אחרותו המוחלטת. נברא לנו סביבה שבה שולטים אנחנו, לא הוא. סביבה שבה העצמי יבוא במקום האחר. מגדל בבל הוא אם כן כישלונה של האחריות האונטולוגית: הרעיון שאנו חייבים דין וחשבון למשהו או מישהו מלבדנו, לקריאתה של ישות שמעבר לנו.

פרשות בראשית-נח הן דרמה הדוקה, בארבע מערכות, על אחריות ועל התפתחות מוסרית. דרמה המציגה את שלבי הבשלתה של האנושות, המקבילים לשלבי ההתפתחות של הילד. הדבר הראשון שאנו לומדים בילדותנו הוא שמעשינו נמצאים בשליטתנו (אחריות אישית). בשלב הבא אנחנו תופסים שלא כל דבר שאפשר לעשות הוא גם דבר שמוותר לעשות (אחריות מוסרית). השלב השלישי הוא ההבנה כי יש לנו חובות לא רק כלפי עצמנו, אלא גם כלפי כל מי שלמעשינו יכולה להיות השפעה עליו (אחריות קולקטיבית). ולבסוף אנחנו מתוודעים לכך שהמוסר איננו רק מוסכמה אנושית, אלא הוא מעוגן בעצם המבנה של הקיום. יש אדון לעולם, יש אם כן סמכות העומדת מעלינו, ואנו ממלאים את אחריותנו כלפיה על ידי התנהגות מוסרית (אחריות אונטולוגית).

זוהי גם הפסיכולוגיה ההתפתחותית, כפי שלמדנו להכירה בזכות מחקריו של ד"ר פיאזזה, אריק אריקסון, לורנס קולברג ואברהם מאסלו. לפנינו ביטוי מרשים לדייקנותה של התורה ולעמקנותה. זהו הטקסט הקדום ביותר, ועד היום גם הגדול ביותר, על אודות המצב האנושי ועל אופן צמיחתו המוסרית של האדם מהיצרים אל המצפון, מהיותו "עפר הארץ" לתפקודו כפועל מוסרי אחראי שהתורה מכתירה כ"צלם אלוקים".

פרשות בראשית ונח מספרות את קורות האנושות עד קריאתו של הקדוש ברוך הוא לאברהם; עד ראשיתם של היחסים המיוחדים בין אלוקים לבין אדם נבחר אחד וצאצאיו. לאורך שתי פרשות אלו, הכוללות את אחד-עשר הפרקים הראשונים של ספר בראשית, התורה מבליטה ארבעה סיפורים: אדם וחוה, קין והבל, נח ודור המבול, ומגדל בבל. בכל אחד מן הסיפורים הללו אלוקים בא במגע עם האנושות. כל אחד מהם מבטא שלב חדש בהבשלתו של המין האנושי. אם נתחקה אחר המהלך המתגלם בצירופם נגלה שסיפורים אלה אינם רק דיווח כרונולוגי, אלא יש בהם קו סיפורי של התפתחות רוחנית ומוסרית. זוהי דרמה פילוסופית בארבע מערכות.

המערכה הראשונה מתרחשת בגן עדן: אדם, חוה והפרי האסור. אדם וחוה אכלו מן הפרי – וגילו לראשונה את מושג האשמה. אלוקים שואל אותם מה עשו. בעמדם לנוכח הכישלון הגדול, האיש מאשים את האישה והאישה מאשימה את הנחש. שניהם מתכחשים לאחריות האישית. זה לא אני, הם אומרים. זו לא אשמת. כאן נולדה מה שאנחנו מכנים היום תרבות הקורבן.

המערכה השנייה בדרמה היא סיפורם של קין והבל. שניהם מביאים מנחה. מנחתו של הבל מתקבלת, מנחתו של קין נדחתה. בחמת זעמו רוצח קין את הבל. וכאן מגיעים שוב חילופי דברים בין יצור אנושי לבין אלוקים:

וַיֹּאמֶר ה' אֶל קַיִן, "אֵי הֲבַל אֶחֱיךָ?"

וַיֹּאמֶר, "לֹא יָדַעְתִּי. הֲשֹׁמֵר אָחִי אֲנִי?"

וַיֹּאמֶר, "מָה עֲשִׂיתָ? קוֹל דְּמֵי אֶחֱיךָ צֹעֲקִים אֵלַי מִן הָאֲדָמָה."

גם הפעם הנושא הוא אחריות, אבל אחריות מסוג אחר. קין איננו מתכחש לאחריותו האישית. הוא איננו אומר "זה לא אני". קין מתכחש לאחריותו המוסרית. "השומר אחי אני?" הוא שואל בהיתממות. אני לא אחראי לביטחוננו של אחי. כן, הרגתי אותו. למה לא? הרי כך התחשק לי. קין עוד לא למד את ההבדל בין "אני יכול" לבין "אני רשאי".

במערכה השלישית אנו מגיעים לנח. בעלותו על במת הסיפור ועל במת ההיסטוריה מעורר נח תקוות גדולות: "זה יִנְחַמְנוּ", אומר אביו למך כשהוא מעניק לו את שמו. נח נועד לגאול את האדם מכישלוננו, להביא נחמה לאדמה "אֲשֶׁר אָרְרָה ה'". ובכל זאת, אף על פי שנח הוא "צדיק תמים", הוא איננו גיבור. נח אינו מציל את האנושות. הוא מציל רק את עצמו, את משפחתו ואת בעלי החיים שהוא לוקח איתו לתיבה. בספר הזוהר מושווה נח, שלא בטובתו, עם משה: משה התפלל למען בני דורו החוטאים, נח לא. באחרית המערכה, הימנעותו של נח מנטילת אחריות כלפי הזולת מתנקמת בו: הוא מתבוסס באוהלו שיכור ועירום. בלשון המדרש, נח "נתחלל ונעשה חולין": חילל את עצמו וחלל. אי אפשר להיות שורד יחיד ועדיין לשרוד. "אני את נפשי הצלתי" איננו רעיון יהודי. חובתנו לעשות כל שלא ידנו כדי להציל אחרים ולא רק את עצמנו. נח נכשל במבחן האחריות הקולקטיבית.

המערכה הרביעית היא סיפורו החידתי של מגדל בבל. חטאם של בניו אינו ברור, אבל רומזות לו שתי מילות מפתח בסיפור. הביטוי "כָּל הָאָרֶץ" ממסגר את הסיפור: הוא אמור בתחילתו ובסופו, וגם שזור אותו לאורכו. בתווך בולט שימוש נמרץ בשורת מילים שצליח דומה: שָׂם, שָׂם, שָׂם. ואכן, סיפור מגדל בבל הוא סיפור על היחסים בין השמים והארץ. וכידוע, "השמים שמים לה", והָאָרֶץ נְתַן לְבְנֵי אָדָם, ואין לערבב בין התחומים. הניסיון לבנות מגדל "וְרָאוּ בְשָׂמַיִם" הוא ניסיונם של בני אדם להיות כאלוים.

לכאורה, סיפור זה אינו קשור לשאלת האחריות, ומוקדו שונה מזה של שלושת הסיפורים הקודמים. אבל אין זה מקרה שהמילה "אחריות" נגזרת מן המילה "אחר". אחריות היא הכרה בקיומם של אחרים שיש להם זכות טענה בדבר התנהגותנו, ושאנו מחויבים לתת דין וחשבון כפניהם או על אודותיהם. כך גם המקבילה האנגלית responsibility, שנגזרה מן המילה response, מְעַנָּה. האחריות היא תמיד היענות למשהו אחר או למישהו אחר. ביהדות, פירושה הוא קודם כול היענות למצוות אלוים. בניסיונם להגיע לשמיים, בוני המגדל בעצם אמרו: אנחנו

ללא קצוץ -
פאם בזבז!

בוקר לימוד נשים תשע"ט | מדרשת תהליה נתניה

מידי יום שלישי נפגש ללימוד מעמיק ומרום מחזק ומרגיע, נעצור את מירוץ החיים ונקדיש זמן לעצמנו, לחינוך, לנשמתנו.

<p>עם המרצים:</p>	<p>הרב שמואל בירינבויים פרשת שבוע ומועדים</p>	<p>רונה שפירא 'הלב והמעין' עיון בכתבי ר' נחמן</p>
<p>הרבנית מרים דינו ספר מלכים</p>	<p>הרב שלמה אברמסון שלשלת החסידות</p>	<p>אליזר פונל עבודת הנפש במעגלי השנה</p>
<p>הרב שלמה יפרח הליכות עולם</p>		

יום הלימוד יתקיים בימי שלישי בבוקר בין השעות 09:00-13:30
בין התאריכים ל' תשרי (9.10) - ט"ו סיון (18.6)
בבית הכנסת 'ישראל הצעיר' רחוב אברהם שפירא 11 פינת ד"ר שרייבר
לפרטים ורישום:
שרה 052-6260895 | תקוה 052-4525311
www.tehalelia.co.il | tehalelia@gmail.com

אותיות יוצרות עולמות

אותיות הן כלים
רוחניים של בניין.
מחשבת הבריאה
התחילה באותיות
שאור הבורא היה
אצור בתוכן והשתלשל
למטה לעולם החומרי.

באופן דומה - גם
כאשר אנחנו חושבים
במילים ואותיות
מהמחשבה משתלשל
המעשה לעולם
החומר.

ציור של אורית מרטין. אתר:
WWW.ORITMARTIN.COM

אורית מרטין

מקומות אחרונים

לשנת הלימודים הקרובה

הכנעה חכמה דעת כתר
נפש מידות הבדלה
בינה רוח מלכות
המתקה נצח

ללמוד, להעמיק,
לייעץ, לשנות
באמת

תורת הנפש

בית הספר הגבוה לפסיכולוגיה יהודית

תכנית לימודים חד-תלת שנתית של היכרות מקיפה
עם סודות הנפש ועם עולם הייעוץ והעזרה הנפשית.
שפת הנשמה שתשנה את חייך

www.torathanefesh.org

02-5662323

ירושלים | תל אביב | חיפה

תורת הנפש
לפי שיטת הבעל שם טוב

YouTube

היום בו גיליתי שהפכתי לאימוג'י

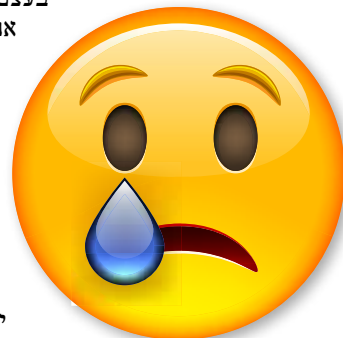
אורי צוקר, רכז חברתי בישיבת 'פרי הארץ', רחלים

הלכתם כמה חברים לים, נהניתם חבל על הזמן, שמש טובה, אחלה גלים, קצת מטקות על החוף. בדרך חזור אתה מעלה תמונות מטורפות לפייסבוק, וגם שולח בקבוצה של החבר'ה בווצאפ שכולם יראו כמה היה כיף. עוברת שעה, עוברות שתיים, דממת אלחוט. אף אחד, אבל ממש אף אחד, לא הגיב, אפילו לא אימוג'י קטן לרפואה. עכשיו תגיד, איך היה לך הים?

מה קרה? כבר לא היה כיף? השמש לא זרחה? לא היו גלים? מה גרם לך להתפוצ'ר ככה?

האמת, שכבר מזמן אנחנו לא חיים את החיים בעצמם, אנחנו חיים את החיים בשביל אנשים אחרים שאת חלקם אנחנו בכלל לא מכירים. גם החוויה המרגשת ביותר זקוקה לאישור של כל כך הרבה אנשים כדי שאני ארגיש שזה באמת היה שווה. ומה איתי? מה אני, צנון? דעתי האישית לא משנה ביחס לדברים שעוברים עליי? מה עם פשוט לחיות את החיים שלי בעצמי, בלי להיות תלוי כל הזמן באישורים מהסביבה?

בעצם יוצא שהחיים עוברים לידינו, אנחנו לא עסוקים בלחיות אותם, אלא בלחשוב מה אנשים אחרים יגידו על החיים שלי. אני נמצא באירוע, אני לא עסוק בלהתרגש, אני עסוק בלצלם ולשלוח. אני כבר לא בוכה עם עצמי ולא שמח עם עצמי וגם לא חושב עם עצמי. איך אפשר לבכות באמת אם אני כל הזמן עסוק בלחשוב מה כולם יגידו על הבכי שלי?

וזה לא שמדובר במעגל של חברים קרובים, כל ה"חברים" שלי בפייסבוק באמת אוהבים אותי? כמה מהם יסכימו להלוות לי מאה שקל כשאני תקוע? מסתבר שלאט לאט אני מאבד אפילו את הנכס הזה, הקשר האמיתי והמתמסר עם אנשים אחרים.

ברור שאפשר לעשות המון דברים טובים עם הכלים האלו, אין ספק בזה. השאלה בכל דבר היא מה המחיר שאני משלם. רוב האנשים שראיתי שילמו על הכלי הנפלא הזה בחלקים מחייהם, הם הקריבו חלק מחייהם הפרטיים ומרגשותיהם האינטימיים ביותר על מזבח הפייסבוק והווצאפ.

אם כל זה נכון כלפי כל אדם בעולם, כלפינו, בניו של המלך, זה נכון פי אלף. הנשמה היא יצור מאוד עדין ורגיש, יש לה נטייה כרונית להתרחק מאוד הזרקורים, "במסתרים תבכה נפשי". מי שמחפש לגלות את נשמתו צריך ללמוד לתת לה את המרחב שהיא זקוקה לו. הנשמה לא רוצה לבכות או לשמוח או כל דבר אחר בשביל אף אחד, חוץ מה' יתברך. לא נראה לי שטוב לה כל החשיפה הזו, וזה עוד בלי כל הדברים הלא נקיים (בלשון המעטה) שקורים ברשתות החברתיות.

בראו פשוט נחזור לחיות!

מעודד נדרכו

כל תחנה בחיים
מעניקה לך משהו, כך
מאמין עודד מזרחי
שמוציא לאור בימים
אלו את לקט סיפורי
התשובה 'תוהו ובו הוא'
< סיפורים שמותירים
את הקורא עם תחושות
ומחשבות. את הפיענוח
יעשה כל אחד בדרכו

לזכור מי אתה, אחרת מה נשאר לך? ! אם אין אני לי מי לי, ורק כשיש לך את עצמך, תוכל לקיים את ההמשך - וכשאני לעצמי מה אני?! - להתקרב באמת למהות החיים".

יש חלקים בתהליך התשובה שלך שאתה מצטער עליהם? "אני לא מצטער על שום חלק. למדתי מכל תקופה, אפילו מקטעים שחשבתי שאני מוותר עליהם לגמרי, וראיתי בהמשך שיש שם צידה שאני לוקח להמשך הדרך".

הריתוק לבסיס שהצמיח סופר

עודד מזרחי (58) נולד באילת, שהיתה בניגוד לדמיון "מקום פרובינציאלי למדי", וגדל בה עד שהתגייס לצבא. "בתור נער אילתי למדתי במגמה ריאליסטית פיזיקלית, סיימתי בגרות והמגע עם הספרות כמעט לא היה קיים. כך היה מקובל באותם ימים, שכל הבנים הלמדנים למדו במגמה ריאליסטית והבנות הלמדניות בהומנית". למרות זאת, כבר אז דבק בו חידק הספרות והוא קרא בלי סוף. בסיום הלימודים התגייס לחיל המודיעין ועבר לשרת באזור המרכז. שם התחולל השינוי הראשון.

אחרי שנתיים בערך הוא רותק לבסיס לפרק זמן די ארוך וקיבל העברה די משפילה לתפקיד אחר. הוא הרגיש נפילה. בתקופת הריתוק לבסיס והשעות הארוכות שהיה צריך להעביר לבדו, החל לקרוא ספרים שעד כה לא מצא בהם עניין. אחד מהם היה "אני ואתה" של מרטין בובר, וכן מאמרים שעסקו בביקורת ספרות מאת ד"ר דן מירון. העיסוק בענייני רוח שבה אותו, והוא התחיל לכתוב שירים. זו היתה הנגיעה הראשונה עם עולמה של הספרות, והפעם בתור יוצר ולא רק כקורא.

לאחר השירות הצבאי נרשם ללימודי קולנוע בתל אביב. הכל היה חדש ומפתיע, אבל הדבר שבאמת שבה את ליבו היה שיעורי העשרה בספרות שלקח במקביל. "התאהבתי. ראיתי שיש שם משמעות - מצד אחד, האמת שעד אז האמנתי בה היתה האמת של הפילוסופים והסופרים המודרניים, במיוחד אקזיסטנציאליסטיים כמו סארטר וקאמי שאמרו שהעולם הוא חסר משמעות, מין הרף עין בין שום דבר לשום דבר. בספרות פתאום ראיתי שאדם יכול ליצור משמעות מעבר לחיים, חלקת פלא קטנה בתוך עולם חסר משמעות. ראיתי את זה במיוחד בשירה, שבה כל מילה היא רבת משמעות, עם שכבות של מטאפורה ומשלים ורמזים וסמלים".

בין השנה השניה לשלישית בלימודים קרה עוד אירוע שזעזע את עולמו, והוא מתואר בסיפור "סוד החשמל". עומר, סטודנט רמת-גני שמעביר את ימיו בנעימים, מגדל כלב בשם כפיר (ששמו רומז לאמונתו של הגיבור הכופר...) וקורא ספרי פילוסופיה שמדברים על כך שלאדם אין שום משמעות. יום אחד, בעקבות

סיפור הראשון בקובץ הסיפורים החדש של עודד מזרחי מספר על אביתר, חייל צעיר, היושב בדירתם של סבו וסבתו וצופה עם חבר במשחק כדורסל. סבתו מתחילה להשתעל, ואמבולנס מגיע לפנות אותה לבית החולים. אביתר ממשיך לבהות במסך. כעבור שבוע היא נפטרה, ובני המשפחה מגיעים להלוויה. אביתר מרגיש אדיש, חסר רגש, מטומטם, לא מגיב. בהלוויה אביתר הוא היחיד שמאזין לפסוקי התהלים שממלמל הרב המוביל את סבתו למקום כבודה האחרון. הנצחיות שבהם מעוררת אותו פתאום מתהום האדישות שלו, בוקעת בו סדקים ראשוניים של מודעות לעולם ולפלא שבו. רק בימי השבעה, כשירגיש את כאבם של אביו ושל סבו, סוג של רגש יתחיל לעורר את נשמתו ויזיז אותו ממקומו.

הספר החדש, "תווה ובו הוא", ראה אור בהוצאת דברי שיר ומכנס שלושים ואחד סיפורים קצרים מהווי החיים של עולם התשובה שנכתבו במשך תקופה ארוכה. הם מתייחסים לפרקים שונים בחיי המספר - טרום התשובה, תהליך התשובה עצמו ושלבם שונים של חיפוש שנמשכו גם אחריה. הסיפורים שונים זה מזה, חלקם כואבים וחלקם משעשעים, אך כולם חוסים בצל האמונה. אחד הדברים שהפכו אותו בעיני למרתק הוא העדר הניסיון להסביר במילים וברעיונות תהליכים עמוקים בנפש. עודד מזרחי מספר את הסיפור, משתף את הקורא בתחושותיו שלו מבלי לנסות ולספר איזו אידאולוגיה או השקפת עולם.

עודד, כל הסיפורים עוסקים בחוזרים בתשובה - לפני, באמצע או בשלהי התהליך. מי הם האנשים שאתה מספר עליהם?

"חלק מהסיפורים והדמויות מבוססים על מקרים שקרו לי ולאחרים סביבי. אבל הסיפורים במציאות הם רק בסיס למה שכתוב. בדרך כלל זה לא קרה כך ממש. אני שומר לעצמי את החירות לספר ולשנות את הפרטים כדי להעביר איזה מסר או תחושה".

למה כל הגיבורים הם חוזרים בתשובה?

"קודם כל, זו הטריטוריה של חיי שאותה אני חי ונושם. אבל מעבר לכך, חוזר בתשובה עשה מהפך בחייו. למספר סיפורים זה נהדר כי יש פה דרמה. חיים רגילים הם לרוב דבר לא דרמטי, אבל ככל שיש התמודדות עם קונפליקט ומעבר בין עולמות, זה יותר מעניין".

"בפשטות חשבתי פעם שכשאתה חוזר בתשובה עברת מעולם לעולם, נהיית בן אדם אחר ושלוש על ישראל. אבל מסתבר שזה לא ככה. אתה לא יכול להפוך אדם אחד לאחר. אם אדם לא משתמש בנתונים הטבעיים שלו אלא משליך ממנו את כל מה שיש לו, הוא חלש מאוד בעצם. עברתי כל מיני תחנות בחיים, גם

"פעם חשבתי שהדבר הכי חשוב בעולם זה לחזור בתשובה. היום אני מבין שהדבר הכי חשוב הוא לחזור בתשובה נכון".

מפגש מפתיע עם חברו שחזר בתשובה ולומד כעת בשיבת ברסלב בירושלים, הם מעבירים לילה שלם יחד. המפגש מרעיד אותו. אף על פי שהתכוונן אליו ואף הכין שאלות ותשובות לשאלות הנגד, כשהחבר התחיל לדבר, עומר פשוט ישב ובלע בשקיקה את דיבוריו. "בעל כורחם הם נכנעו. אלף אורות נכפו עליהם באותו לילה של קבלת התורה המחודשת והפרטית. כל התמימות שהסתתרה בתהום נפשם כאילו התפרצה ברגע הנכון. הם לא שאלו דבר ולא נלחמו. ישי ישב על קצה הספה האדומה הדהויה ופשוט הוריד להם עולמות עליונים".

עומר עומד קרוע בין חיינו הנוכחיים ובין המשיכה העזה להצטרף לישיבה בירושלים ולטעום את סודות התורה שזה עתה נחשף לה, אלא שאז הוא חווה טרגדיה משפחתית: אימו לוקה בהתקף לב. בשלב זה הוא ממשיך לנסות אולם חס קרוע, האם להמשיך את הלימודים במסלול הבטוח והמוכר או לזרוק הכל ולהיכנס

עצם התשובה וגם בתוך התשובה, ותמיד ראיתי שכשאתה עובר לתחנה אחרת, הדבר הכי נכון הוא לקחת את הטוב שקיבלת הלאה, לתחנה הבאה. למשל, אם בתור חילוני יש לך איזה כישרון כמו ציור, שירה או ספרות, ואחר כך אתה חוזר בתשובה ונוטש את זה, לא רק שאתה מפסיד, אלא שזה מתנתק בך. נכון, אתה חייב להתאים את עצמך לכללים או לתנאים של העולם החדש שאליך נכנסת, אבל אם תחליט לוותר לגמרי על עצמך, אתה תסבול מאוד.

"אני מאמין מאוד שהחיים הם כמו בניין: כל תקופה חייבת לבנות אותך. גם אם היית במקום או בתקופה שבדיעבד נראה לך שלא נתנו לך כלום, בטוח שקיבלת שם משהו. אל תוותר על זה! זה בדייק מה שקרה בתחילת תנועת התשובה. אנחנו נטשנו את העולם שממנו באנו, עובנו הכל מהקצה אל הקצה, וזה גרם למשברים קשים שמשלמים עליהם מחירים עד היום. אתה חייב

ילדות בפרובינציה האילית

לישיבה? עומר מבין שחייו כבר אינם נותנים לו טעם. לבסוף, לאחר לבטים רבים, הוא נוסע לירושלים ומצטרף לישיבה.

"הסיפור הזה הוא די ביוגרפי ומתאר את המסלול שעברתי. לא תיארתי את זה בספר, אבל למעשה לאוניברסיטה היה חלק לא מבוטל בהחלטה שלי להיכנס לישיבה. בשנה השלישית למדתי קורס על חיים נחמן ביאליק, ושם ראיתי שביאליק היה מלא יהדות ומלא תורה. התחלתי לתפוס שכל העושר נמצא ביהדות ושנחננו דלים מאוד בלעדיה".

אז למה לעזוב הכל? קח קורס באוניברסיטה.

"חשבתי על זה, אבל הבנתי שזה לא רק עושר רוחני, אלא האמת של החיים. אדם מחויב לאמת כמו שהוא מבין אותה. זה לא רק עניין של ידע, אלא של איך אני חי. איזה ערך יש לידע שאני צובר אם אני לא חי לפיו? בתקופתי, לפני שלושים וחמש שנה, לא היו הרבה ברירות. אם רצית לחזור בתשובה היית מחויב לעשות צעד קיצוני, והיום ברוך השם זה ממש לא ככה. אפשר לחזור בתשובה ולהיות יהודי למהדרין בכל מקום אם אתה משקיע בזה".

לחזור בתשובה מזפזפ

מתי התחלת ממש לכתוב?

"בזמנו חשבתי להיות מורה לספרות ולהתחיל קצת לכתוב. זה היה הדבר הכי קשה לי כשחזרתי בתשובה והבנתי שהתורה אמת וה' אמת ואני חייב לעשות את הצעד, ומה שהפריע לי זה שאהבתי ספרות. אבל אמרתי לעצמי שבלי לחזור בתשובה מבפנים אין הרבה ערך לספרות. היתה תקופה ברסלביט, היתה תקופה קוקניקית במכון מאיר - אגב, דבר מאוד לא שגרתי שאדם חסיד יבוא למכון מאיר. זה היה צעד מאוד לא פשוט עבורי כאדם בעל משפחה שחי חיים חרדיים, המעבר היה חד מדי וכמעט בלתי אפשרי. היו כל מיני אילוצים שלא אפשרו לי להמשיך בתלם הזה. ואז הכרתי את הרב גינזבורג וראיתי מרחבים. פגשתי אדם שרואה את העולם

"החופש הוא דבר מאוד יקר, ורק כשאדם הוא חופשי וטבעי הוא במיטבו, ולא כשהוא מאולץ ומאויים על ידי הסביבה. בסדר הפרשות בתורה מוצאים בראשית, נח, לך לך. בראשית תרגיש נח, וכשתרגיש שלם אז לך לך, תוכל ללכת ולמצוא את הקדוש ברוך איפה שלא תהיה."

ייקבר כך. היום אף יהודי לא יודע לאן הוא יגיע... יש הרבה יותר תנועה במרחב המשותף. כיום הבחירה היא מאוד חזקה, ובעבר הגורליות היתה יותר חזקה".

גשר רעוע וכואב

אחד האתגרים הגדולים שעומדים לפני החוזרים בתשובה הוא מערכת היחסים עם בני המשפחה, שבדרך כלל לא מקבלים בעין יפה, לפחות בשנים הראשונות, את השינוי הקיצוני באורח חייהם. את מערכת היחסים הזו מתאר עודד מזרחי בסיפור קורע לב בשם "ברית יצחק". הסיפור מתאר זוג חוזרים בתשובה שנוולד להם בן. כחלק מההכנות לברית הם מתלבטים קשות מי יהיה הסנדק - האם הרב הצדיק וראש הישיבה, כפי שמתעקש המוהל, או שמא הסבא, אביו של "אבי הבן", נעים ההליכות והאהוב על הבריות, אך, דא עקא, גם חילוני למהדרין?

לבסוף מחליט הזוג שהסבא יהיה הסנדק. הברית נערכת בשכונה חרדית בירושלים, הזרה מאוד למנהגי ההורים, שמרגישים מאוד לא נוח במעמד. כשהסנדק מתיישב על כיסאו שואל אותו המוהל לפתע: "האם אתה חוזר בתשובה שלמה על כל עוונותיך?". הסבא ההמום נפגע עד עמקי נשמתו, קם מהכיסא ויצא. הרב נקרא למלא את מקומו, אולם אבי הבן מרגיש פצוע ומושפל בשביל אביו, תהום נפערה בליבו. "הוא ראה את דמו של בנו הרך פורץ, את אבא ניצב מרחוק לאחר ששפכו את דמו, והוא עצמו עומד בתווך, גשר רעוע וכואב שאמור לחבר בין העולמות הפוכים, ומתחתיו ובתוכו נהרות דם קולחים". וכך הוא מברך, בגמגום ובדמעות כאב, את ברכת שהינינו.

כמו מלוויין. לא שלא ידעתי זאת לפני כן, אבל ראיתי דרכו את הפלא של התורה, "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". מה שמצאתי פעם בספרות בקטן, מצאתי עכשיו בגדלות. הבנתי שאני לא רוצה להיכנס לשום מגירה ודווקא בצורה הזאת התחלתי להיות קשור לחב"ד, אבל בלי להיות חסיד מן המניין. בנקודה הזו התחילה הכתיבה. זה התחיל בשירה, בספר 'קביים של אמונה' ועוד כמה ספרי שירה. אחרי זה עברתי לפרוזה. בשלב מסוים היתה לי תפנית והתחלתי לכתוב סיפורי תשובה בסדרת הספרים 'אור חוזר', ואחרי זה הגעתי גם לסיפורי אמונה שבועון 'בשבע'".

כתיבת סיפורי תשובה היא חלק מהצורך לעבד את מה שאתה עצמך עברת? "כשאדם עובר מעולם לעולם זה דבר חזק מאוד. בסיפור התשובה, במיוחד בשלב הראשוני, יש המון דרמות, קטעים מרגשים, גילויי אמונה, ובמיוחד אצל מי שאצלו זה נעשה בצורה עזה. בכלל, פעם סיפורי תשובה היו הרבה יותר חזקים. היה צריך לעבור מוות קליני, או לנסוע להודו למנזר וכדומה כדי לחזור בתשובה, והיום אדם יכול 'בטעות' להגיע בזפזפ לערוץ הידיעות ולחזור מזה בתשובה. כתבתי פעם בערוץ הידיעות על מישהו שהגיע אליהם בטעות בזפזפ והתחיל לחזור בתשובה בלי לעזוב את הבית, עם האישה והילדים, בהדרגה. זו ממש דוגמה לאיך היום יכול לקרות בקלות מה שפעם היה צריך להפוך בשבילו את כל העולמות. בגלל האינטרנט הכל פתוח וידוע, זה סיפור אחר. סיפורי התשובה שסיפרתי הם ברובם לפני העידן הזה.

"יחד עם זאת, היום הכביש לא חד סטרי - יש גם לא מעט אנשים שיוצאים מהדרך. אני חושב שבשנים האחרונות התופעה הלכה והתגברה. לפני שלושים-ארבעים שנה, אם אדם נולד חרדי, היה למעלה מתשעים אחוז שהוא יישאר ככה כל חייו. וכן להיפך, אם אדם נולד חילוני, כנראה שהוא

חסיד ברסלב ביבנאל

ימי הרהורי התשובה בתל אביב

”אם אדם לא משתמש בנתונים הטבעיים שלו אלא משליך ממנו את כל מה שיש לו, הוא חלש מאוד בעצם.”

זה נשמע מאוד הרב קוק.

”בהחלט, ההיכרות עם תורת הרב קוק היתה תחנה מאוד חשובה בחיים שלי מהרבה בחינות. הדבר הכי מסוכן זה שאדם הוא זר לעצמו. זה דבר שאני מנסה לומר ברבים מהסיפורים הקצרצרים שכתבתי פעם בעלון 'ראש יהודי' הזכור לטוב, וזוכה לכתוב היום ב'קרוב אליך'. אתה צריך קודם כל להיות החבר הכי טוב של עצמך, ורק על הבסיס הזה אתה יכול להתקדם ולזוז. הדבר המסוכן בתשובה זה שאתה מאבד את העצמיות שלך. גאולה זו תשובה טבעית, יש בה את כל החומרים של היהדות, אבל בצורה טבעית ואמיתית.”

איך זה יכול לעבוד?

”זה יעבוד רק אם אתה יודע לחבר את שני ההפכים האלה. בעל תשובה מרגיש שהוא צריך להיכנס למגירה, לאמץ ולשנן ולדקלם כל מיני אמירות שהוא לא בהכרח מתחבר אליהן. מצופה ממנו לחשוב שהקבוצה או המגור שאליו נכנס הוא הדבר הכי טוב בעולם, והצדיק או הרב שלו הוא בבחינת 'אין עוד מלבדו'. ומה אפשר לעשות שזה לא מתאים לרוח הפנימית שלו? למי שבא מעולם חילוני יש רוח יותר כוללנית. החופש הוא דבר מאוד יקר, ורק כשאדם הוא חופשי וטבעי הוא במיטבו, ולא כשהוא מאולץ ומאויס על ידי הסביבה. בסדר הפרשות בתורה מוצאים בראשית, נח, לך לך. בראשית תרגיש נח, ואז גם יהיה לך חן. וכשתרגיש שלם אז לך לך, תוכל ללכת ולמצוא את הקדוש ברוך איפה שלא תהיה.”

”פעם חשבתי שהדבר הכי חשוב בעולם זה לחזור בתשובה. היום אני מבין שהדבר הכי חשוב הוא לחזור בתשובה נכון. זה הבדל לכאורה קטן, אבל הוא הכל. עדיף להיות חוזר בתשובה סוג א' ולא חרדי סוג ב' או ג'. אם האדם שחוזר בתשובה נהיה אדם שבור, אז במקום קידוש ה' יש פה חילול ה'. בעיניי, רק כשאדם שמח והוא במיטבו יש בזה קידוש ה', ולא בזה שתהפוך את עורך ותהיה מישהו אחר.”

”הרב עודד ניצני, חברי הטוב, אומר שצריך לקום טיפוס חדש, טבעי, שיהיה מבחינה מסוימת חופשי מאוד ועם זה הוא יתקרב לקדוש ברוך הוא. אני מתחבר לזה מאוד. צריך כמובן צמצומים וסייגים של קדושה, אבל קודם כל האדם צריך להיות כמו שהוא. אם אתה לא מדויק עם עצמך, זה ממש לא זה.”

סופרמרקט של אמונה

אני מרגיש שהיום יש תופעה הפוכה, שאם לא חזרת בתשובה אתה סוג ב'.

המשך בעמוד הבא <

איך היה הקשר שלך עם העולם החילוני שעזבת?

”זה אכן קונפליקט מאוד גדול. הרמב”ם אומר בהלכות תשובה שבתהליך תשובה האדם צריך לעבור לקצה השני, ורק אז להתאזן. אפשר לומר שזה מה שקרה לתנועת התשובה בכללותה. בהתחלה לא היתה כל כך ברירה, אלא ללכת לקצה השני, ובמשך השנים אנשים שילמו מחיר על זה, אלה שהיו ראשוניים ושכבו על הגדר. היום, כשאדם רוצה להתקרב לקדוש ברוך הוא, מאה שערים וסביבותיה הן כבר כמעט לא אופציה, אבל פעם לא היתה כמעט אופציה אחרת.”

טיפוס חדש

בשנים האחרונות נשמע יותר ויותר קולם של חוזרים בתשובה שהחליטו לא לוותר על עולמם הקודם ולמצוא שביל ביניים. כשחזרו בתשובה נראה היה להם שהעולם החרדי הוא האוטנטיות בהתגלמותה, אולם לאחר שנים שבהן ניסו להשתלב ולמצוא את דרכם, הם עדיין אינם מרגישים בו בני בית. כך קמו יוזמות שונות של בעלי תשובה עבור בעלי תשובה: קהילות כמו "שדה צופים" של הרב עודד ניצני, קהילת "שובה" במושב בעל אותו שם ו"נהורא" ברמת גן. במשך מספר שנים אף ראה אור כתב עת בשם "אדרבה", שרצה לבטא את קולם הייחודי של החוזרים בתשובה.

לא מעט אנשים שואלים, "למה צריך קהילות וכתב-עת לחוזרים בתשובה? הם לא יכולים פשוט להיות כמו כולם?". בספר אפילו סיפרת על שמשון, בעל תשובה חרדי, שבז לך כשחילקת לו גליון של 'אדרבה', כי לדעתו החוזרים בתשובה צריכים לנשק לחרדים את הידיים והרגליים.

”החזרה בתשובה עלולה להפוך אותך לקרוע, כמו גשר רעוע בין עולמות שלא מתחברים. אנחנו בעלי התשובה יכולים להיות גשר חזק. אנחנו מכירים את שני העולמות, וגם משתדלים לחבר את הטוב שבהם. זה לא שאתה עובר מ'הרעים' אל 'הטובים'. בשורש, בתאוריה, זה אמנם כך כי התרבות החילונית בטהרה מובילה בעיניי לאבדון ואילו התרבות היהודית היא התכלית של הכל. אבל בפועל זה ממש לא ככה, זה סיפור הרבה יותר מורכב. יש הרבה טוב בעולם החילוני ויש דברים בעייתיים גם בעולם היהודי. היהדות היא לא מפעל לקופסאות שימורים, ויש ענין להתחדש. בלי התחדשות אין כלום, ומבחינה מסוימת בחילוניות יש רוח שהעולם החרדי מאוד זקוק לה, של מעוף, התחדשות, כיף טבעי. כמובן שאצלם זה בדרך כלל לא מכוון לטוב, אבל הגאולה היא שכל התורה תהיה בכיף הכי גדול, עם התחדשות בלתי פוסקת. את זה קלטתי בחסידות.”

עם אביו בברית של בנו הבכור בירושלים

יהודי שישב כל החיים ומסר את נפשו לתורה לא נחשב לעומת איזה בדרך או שחקן כדורסל שחזר בתשובה ויודע לצטט קצת רבי נחמן.

"בעל תשובה זה לא בהכרח אדם שעבר מחילוניות לדתיות, אלא כל מי שמבין שהדרך שלו אינה מושלמת והוא חותר אל הכלליות האמיתית. יכול להיות בפועל חוזר בתשובה שהוא תקוע וקיצוני, ולעומתו דתי או חרדי מבית שמבינים שיש חסרון מהותי במצבם ושואפים להתחבר באמת לתורה ולעם ישראל."

"אני חושב שמה שמאפיין בעלי תשובה זו היכולת לראות את המציאות במבט רחב והוליסטי. אני זוכר שבשלב מסוים התחברתי לרב יצחק גינזבורג (רבים לא יודעים שהוא חוזר בתשובה), ומה ששבה אותי אצלו היה שהוא הציג לנו מפה של היהדות על פי הסוד: הליטאים זה גבורה, תנועת המוסר זה הוד, חב"ד זה תפארת, נצח זה דרך הרב קוק וכו'. היכולת לראות את הדברים בצורה של התכללות שבתה אותי. זה ודאי חלק מהגאולה. עד אז חוויתי מקום אחד, חשבתי שזה שיא האמת, ואחרי זמן ראיתי שזה רק דוכן אחד מיני רבים בשוק עצום ואינסופי של קדושה. אני חושב שהיום אנחנו מחפשים את הסופרמרקט, את ההסתכלות הרחבה על כל המוצרים."

ובכל זאת, הסגירות הזאת טבועה די חזק בגנים של עם ישראל. מה קרה ל"עם לבדד ישכון"?

"נכון, צריך להיות סגור כשצריך, אבל גם פתוח כשצריך. מצד אחד, יש סכנה של פתיחות יתר, שאתה פשוט תהיה רשע - תעבור על התורה. זה פשוט. אבל סגירות יתר זה שאתה יכול להיות משוגע. ולך תדע מה יותר גרוע... כמו שאתה רואה אנשים כביכול חרדים מאוד שהולכים להתחבק עם אחמד'ניג'אד, צורר היהודים. האיזון בין פתיחות לסגירות, כל אחד לפי מצבו וערכו, הוא נקודת המפתח."

איפה אתה?

נולדתי במזל מאזניים ואני כל החיים מנסה למצוא את האיזון... אני גר בירושלים, בקצה שכונת נחלאות. מצד אחד זה נחלאות, מצד שני שכונת מקור ברוך, ואני עובד באמצע במוזיאון גוש קטיף... אני חי בתוך מציאות כזו מעורבת וזקוק למעורב ירושלמי הזה. מנסה להיות יהודי ולעשות את שליחותי במלאכת הכתיבה. מאוד מתחבר לכיסופים העצומים של הרבי מלובביץ' שתמה למה באמת המשיח לא מגיע. יש לי תחושה שהעולם הוא כמו סרט מתח שאנחנו נמצאים לקראת סופו, והסוף יהיה כל כך מדהים שהוא יהפוך את כל הסרט למשהו שאף אחד לא חשב ולא דמיין אותו. שמעתי פעם מהרב גינזבורג שכל שאדם יותר מתקדש הוא יותר מבין שבאמת יש רק בעיה אחת לכולנו: זה שהמשיח עוד לא בא." ■

אזהרה

רזאל

מופע אקוסטי

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** **13.10** **13.10**

18.10 **18.10** **18.10** **18.10** **18.10**

20.10 **20.10** **20.10** **20.10** **20.10**

25.10 **25.10** **25.10** **25.10** **25.10**

11.10 **11.10** **11.10** **11.10** **11.10**

13.10 **13.10** **13.10** <

הרב מנחם ברוד

תוהו ותיקון אורות של 'תוהו' בכלים של 'תיקון'

המעלות של עולם ה'תוהו' וה'תיקון': האורות יהיו עליונים ביותר, ובה בשעה יתלבשו בכלים הולמים, שימנעו מצב של 'שבירת הכלים'.

דבר זה מושג בעיקר על ידי דורות של יהודים שעוסקים בלימוד תורה ובקיום מצוות בכל קצווי תבל. בעבודה זו נגאלו ניצוצות הקדושה שנפלו ב'שבירת הכלים', ובה בעת הורחבו 'כלי הקיבול' של העולם (בכוח התורה ומצוותיה), עד שהעולם כבר מסוגל לקבל את 'האורות העליונים' של 'עולם התוהו' בתוך הכלים דתיקון' של העולם הזה.

הבריאה המוכרת לנו, עם העולמות הרוחניים הקשורים בה, מוגדרת על פי הקבלה והחסידות כשלב שני בהתהוות (וזה אחד ההסברים לכך שהתורה נפתחת באות ב', לאמור: הבריאה הזאת היא כבר שלב שני). למעלה מעולמנו זה (ובכלל זה גם למעלה מהעולמות הרוחניים השייכים אליו) ניצב עולם אחר, שהוא הראשון בסדר ההתהוות.

מובן שאין הכוונה לעולם גשמי ומוחשי שהיה קיים קודם בריאת העולם הנוכחי. העולם הקודם לעולמנו הוא עולם רוחני עילאי, השונה לחלוטין במבנהו ובמהותו מעולמנו. זה עולם ה'תוהו', שקדם לעולם שלנו המכונה עולם ה'תיקון'.

תפארת אדם

פעם אחת נכנס אל הרבי הרש"ב אברך מכוכד, גביר, אלא שבביתו לא שרר שלום בית.

אמר לו הרבי: "כתוב 'בחכמה יבנה בית' - לא בגרזן. ועוד כתוב 'תפארת אדם לשבת בית'. 'אדם' זה המוחין, השכל. אבל מהי 'תפארת אדם'? זה העניין של 'לשבת בית' - היכולת להתכלל ולהכיל פרטים רבים. ודבר זה קיים בכל הדרגות".

(ספר השיחות תש"ד, עמ' 100)

כלים מועטים

המושגים הללו - עולם ה'תוהו' ועולם ה'תיקון' - מופיעים פעמים רבות בתורת החסידות. שני העולמות האלה נבדלים במבנה הבסיסי שלהם, ולכל אחד מהם היתרונות שלו, ורק לעתיד לבוא יתמזגו יחדיו המעלות של שניהם.

ההגדרה של עולם התוהו היא 'אורות מרובים וכלים מועטים'. זה עולם שבו מאירים אורות אלוקיים עליונים ביותר, אולם אין להם כלי קיבול הולמים. כמו אדם שחש בתוכו אמת גדולה וחזקה, אך אין בו היכולת להבינה כראוי בכלי שכלו ולבטאה כלפי חוץ. מצב כזה באדם יוצר חוסר איזון, שעלול אף לסכן את שפיות דעתו. כך גם עולם ה'תוהו' הוא עולם בלתי מסודר ובלתי יציב, אף על פי שהאור האלוקי המאיר בו עליון ביותר.

מכאן נובע שיבוש שני בעולם ה'תוהו' - העדר ההתכללות. אין בו התמזגות של האמת האלוקית על כל חלקיה, אלא כל חלק מאיר בעוצמה רבה, בלי להתחשב כלל בהיבטים נוספים. מידת החסד אומרת: חסד מוחלט; מידת הגבורה אומרת: גבורה בלבד; וכך המידות האחרות. לכן עולם ה'תוהו' אינו עולם שלם והרמוני, אלא גולמי במידת מה, אם כי בעל עוצמות אדירות.

בעולם זה אירעה - מה שמוגדר בקבלה - 'שבירת הכלים'. הואיל והאורות היו מרובים וגבוהים ואילו הכלים מועטים - הם נשברו. במילים אחרות: כל סדר הדברים הנכון השתבש. נוצרו ערכוביה ואי-סדר. ניצוצות אלוקיים עליונים ביותר נפלו למקומות שעל פי הסדר הנכון לא היו צריכים להימצא בהם.

העולם שלנו נקרא עולם ה'תיקון', מכיוון שהוא אמור לתקן את השיבושים שנגרמו בעולם ה'תוהו'. כאן האורות מועטים, ולכן יש כאן העלם והסתר, אך לעומת זה הכלים מרובים. אותם אורות שמאירים בעולם - יש להם כלים הולמים, והדברים מונחים ומסודרים במקומם הראוי. בעולם ה'תיקון' יש גם התכללות והתמזגות של כל המידות, וכל הצדדים יחדיו יוצרים את המבנה השלם.

אורות בכלים

ואולם בעולם ה'תוהו' יש בכל זאת יתרון - האורות גבוהים ועליונים ביותר, לעומת 'עולם התיקון' שהאור האלוקי שבו מצומצם ומוגבל. על כן ירדו שתי נשמות מעולם ה'תוהו' אל עולם ה'תיקון'. אלה נשמותיהם של חנוך ומשה (רמז לכך בפסוק "וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוּךְ אֶת הָאֱלֹקִים" - שכבר התהלך בעולם ה'תוהו'; ועל משה נאמר "מִן הַיָּמִים מִשִּׁיתְהוּ" - מעולם ה'תוהו', שבו מאירה מידת החסד המשולה למים). הם, מאחר ששורשם באורות העליונים של 'תוהו', יש בהם יותר התבטלות לאלוקות, ובכוחם להשרות את ההתבטלות לקב"ה בתוך עולם ה'תיקון'.

כאן נוצרת דילמה: אם אנו רוצים באורות עליונים - אנו מסתכנים ב'שבירת הכלים'; ואם אנו חושבים על יכולת הקיבול של הכלים - אנו מפסידים את עוצמתם של האורות העליונים.

כך מוסבר הוויכוח בין משה לקב"ה בראשית שליחותו. משה טען: "כִּבְדָּהּ וְכִבְדָּהּ לְשׁוֹן אֲנֹכִי" - שורשי בעולם שבו אמנם יש אורות, אבל אין כלים. השיבו הקב"ה: "מִי שֶׁמֶה לְאָדָם" - מי נתן כוח שיהיו אורות בכלים? "הֲלֹא אֲנֹכִי ה' - הרי ממני בא כוח זה; ואם כן, "אֲנֹכִי אֶהְיֶה עִם פִּיךָ" - אתן לך הכוח להלביש את האורות של 'תוהו' בכלים של 'תיקון'.

בזה טמונה מעלתה של הגאולה האמיתית והשלמה - יתמזגו בה שתי

קורס בתורת הנפש של רבי נחמן מברסלב

בהנחיית יחיאל מיכאל (מיכי) יוספי

ימי שלישי בירושלים

10:00 - 13:00

מפגש פתיחה: ביום שלישי

כא' חשוון 30/10/18

12 מפגשים

לימוד מעשי
ותרגול
כלים לעבודה
עצמית
ועזרה לזולת.

על פי
ליקוטי
מהר"ן

לפרטים: 052-7710774

פרופ' איינהורן

חילוניים לייט

בעבודת ה' יתברך עם המורכבות של כל אחד ואחת שרוצים להתקרב ולחיות שונה מהמשפחות שלהם, ומהחברה ומוסדות החינוך שבהם כולם גדלו? ואין אנו יודעים מתן שכרן של מצוות! "ולפום צערא - אגרא" ועוד מאמרי חז"ל הקדושים שמאירים את עינינו הטהורות ומחזקים את עינינו הטובה ומעוררים את ליבנו הטהור להתפלל על כל ישראל ולאהוב את כל ישראל קדושים.

בשמחת תורה זכיתי ללמוד עם מספר חברים את עניין הערבה שכל כך משבחים אותה, מתוך הושענא רבה שהוא יום של הערבה. שאלתי אותם: מה אתם רוצים להיות מתוך ארבעת המינים? כולם ענו פה אחד: אתרוג. שיהיה לנו גם מעשים טובים וגם תורה. אמרתי להם: מצוין. אז מה עם השאיפה להיות ערבות? אף אחד לא ענה. אז השתדלתי להסביר שהערבה זו קדושת ישראל הפנימית, טבע הקדושה שבנשמת ישראל שאי אפשר לו להשתנות כלל!

רק מי שמודע לכך שקודם כל הוא ערבה - שהוא קדושת ישראל - יש לו אפשרות לגדול בתורה ומידות ויחד עם זה לגדול בענוה; אחרת יכולים לגדול הרבה מאד אתרוגים גאוותניים, כי הם עלולים לחשוב שבזכות עצמם הם אתרוגים.

ולמה צריכים להצמיד את האתרוג לערבות? כדי שהאתרוג ידע ויפנים שזה שאתה אתרוג זה בעיקר בזכות שאתה וכל ישראל קדושים בקדושת הערבות. וגם: שאם אתה אתרוג, תהיה צמוד למי שנראה לך ערבה ותיתן לו באהבה ובאמונה מהטעם והריח שלך ותסביר לו שהכל באמת ממנו, וזה לא כל כך קשה להיות אתרוג מהודר כשיודעים את הסוד הנפלא והטהור הזה!

האם יש דבר כזה חילוניים? !
ישראל קדושים!

כל יהודי במהותו הפנימית הוא קודש קודשים!

בסוכות זכיתי לפגוש חיילים צדיקים רבים ממספר חטיבות ויחידות מגוונות בצבא. חלקם עם כיפה, חלקם בלי, חלקם בדעותיהם ימניים וחלקם בהשקפתם יותר מוגדרים שמאלנים, חלקם אשכנזים וחלקם ספרדים, תימנים, מרוקאים ועולים מכל הארצות. אחד החיילים ניגש אלי ואמר לי: "פרץ אחי, דע לך שאצלי בצוות כל החילוניים הם חילוניים לייט. כולם רצו לשמוע תקיעת שופר, הרבה מהם הגיעו לסליחות וסיפרו לי שגם בבית על חשבון החופשה בסוף שבוע, הם הלכו להתפלל בכותל, כולם כולל כולם צמו ביום כיפור, כולם עזרו לי להקים סוכה גדולה וחלקם ישנו איתי בסוכה, הרבה מהם מתעניינים בהלכות ומגיעים בשמחה להשלים מניין בתפילות וגם מניחים תפילין וממש רוצים לשמור על הלשון - אלה חילוניים אלה? !"

"הצוות שלי קודש קודשים!" ככה אמר לי החייל הצדיק הזה. המושג 'דתיים לייט' הוא מחליש וגורר אחריו פירוטים, מחלוקות ולשון הרע, ומלמד קטגוריה על ישראל קדושים, אבל המושג 'חילונים לייט' הוא ממש ממש מחזק, מחבר ומאחד בין כל ישראל קדושים ומלמד סניגוריה עליהם. כולנו בוערים באהבת ה', באהבת ישראל, באהבת תורה ובאהבת הארץ בפנימיותנו, ורבים מאיתנו זוכים גם להוציא מן הכוח אל הפועל את הבעירה הפנימית הזאת.

מי אנחנו שנבדוק בציציות של מישהו? ! למישהו יש דוסומטר? ! האם מישהו מאיתנו יודע להעריך, לשקול או למדוד מאמצים פנימיים של התחזקות

שאהבתו מתעצמת עד מאוד.

כשיהודי מזהה ומרגיש עד כמה נעים ומשמח לאהוב את ה', כדברי דוד המלך: "טעמו וראו כי טוב ה'" (תהילים לד), "ואני קרבת אלקים לי טוב" (תהילים עג), ועוד - זה גופא מעצים מאוד את אהבתו שלו לה' יתברך.

לדברים יש השפעה ישירה על תפקידנו העיקרי בדורנו - קירוב עם ישראל לאביו שבשמים. עלינו לדעת ששיקר הקירוב של ישראל לאביהם שבשמים תלוי בעבודה מפנימיות הלב, באהבה ובשמחה שנחוש בעבודת ה' שלנו! כדי לייחד את הרעיה עם דודה יש צורך בעבודת ה' בפנימיות ובטהרת הלב, שמקרכת אותנו לה' יתברך באהבה ובשמחה. הלב הוא המקום שבו

זוכים להתחבר לה' יתברך, להגיע למציאות של "לפכתני" (שיר השירים ד), וכלשון רש"י: "לבכתני - משכת את לבי אליך". טהרת הלב נוגעת הן לקשר שלנו עם ה' יתברך, הן לקשר שלנו עם החברים והמשפחה שלנו - לא לקיים את התורה והמצוות מבחוץ, אלא להיכנס אליהן עם כל האישיות שלנו; לא 'לגהץ' ולטשטש דברים, אלא להגיע אל הקשר מהמקום הפנימי והאמיתי שלנו, ולהתמודד באמונה גדולה עם הקשיים שמפריעים לנו. רק כך נוכל להגיע לקשר של אהבה ועמקות, ולעורר מתוך הלב שלנו גם לבבות נוספים להתקרב לה' יתברך.

עיסוק בתורה ובמצוות בחיזיונות, הוא הסיבה העמוקה והמרכזית לכך שרבים כל כך לא מצליחים לחנך את ילדיהם לדרך התורה, וכל שכן שלא מצליחים לקדם חזרה בתשובה. אמנם תנועת התשובה מתקדמת בחסדי ה' וברחמיו, אבל היא הייתה נוסקת ומתגדלת הרבה יותר אם היינו עובדים את ה' בטהרת הלב, מתוך בעירה פנימית אליו יתברך. מציאות של דבקות הלב בה' יוצרת שמחה עצומה והקרנה עצומה על כל מי שסביבנו. כשאדם רואה את חברו עובד את ה' בקרירות, הוא לא נמשך לזה. וכשהוא רואה ככה את אבא שלו או את הרב שלו, לא מתעורר לו רצון ללכת בדרכיו. אבל כשאדם רואה שחברו בוער אל ה', זה מבעיר גם אותו. לב נוגע בלב, והאש מתפשטת. השמחה מעוררת את האהבה, והאהבה גוררת אחריה עוד שמחה, ושתיהן מעוררות עוד לבבות להתקרב לה' יתברך.

הרב שמואל סל | ראש ישיבת תורת החיים

השמחה שבאהבה

שמעתי ממורי ששכר מצוה מצוה, שאין לך שכר גדול מזה ממה שיש לו תענוג ממצוה עצמו בעשותה בשמחה, שהוא גדול אף אם לא היה שכר יותר די, הגם שבאמת יש שכר עד אין תכלית על מצוה שעושים בשמחה.

תולדות יעקב יוסף, קדושים ד"ה הגם איתא בשם הבעש"ט ז"ל: 'שוש אישיש בה' (ישעיה סא), שיש כמה צדיקים שיש להם שמחה מזה שיכלו לעשות נחת רוח, לשמח הקדוש ברוך הוא.

תפארת שלמה לשבועות ד"ה כל

שמעתי ממורי [המוגיד ממוזריטש] זלה"ה בשם הבעל שם טוב זלה"ה, כשראשי הדור בשמחה, הוא מעורר שמחה לכל העולם.

דברת שלמה, שמיני ד"ה גם צריך

הבעל שם טוב הקדוש מלמד במקומות רבים על חיוניות השמחה לעבודת ה' שלנו, ועל הקשר בינה ובין האהבה. בע"ה נבאר את פנימיות הקשר הזה, ואת חשיבותו המיוחדת בדורנו.

טבעה של אהבה שהיא מולידה שמחה גדולה. ניתן לראות שמי שאוהב את חבריו באמת, זוכה לשמחה רבה. הסיבה הפנימית לכך היא שהנשמה מאושרת כשמאפשרים לה לאהוב כטבעה הטהור, והיא מממשת בכך את כיסופיה. אולם את השמחה הזו ניתן להחניק ולהשבית. לעתים אנו עושים זאת מתוך מבוכה, ולעתים בשל חוסר מודעות, שכן בני אדם רבים אינם מרשים לעצמם להרגיש שהם אוהבים, ולהרגיש שהם שמחים על שהם אוהבים. בסתר לבם הם חוששים שאולי השמחה היא חיזיונית ואינה אמיתית, לפעמים הם רואים את חסרונותיהם לנגד עיניהם ולא מרשים לעצמם לשמוח אלא מתמקדים בהשלמת החסרונות, לפעמים זה נראה להם מיותר לשמוח... התוצאה של הדחקה זו היא דעיכת השמחה, ועמה גם האהבה עצמה. לעומת זאת, כאשר האדם מודע לשמחה שבאהבה, ומתכוון בשמחה שנגרמת לו מקשר זה, הרי

ב"ה, אנחנו עושים חיל!

זה מה שאנחנו עושים
בכספי התרומות שלכם!

פרוייקטים בהקמה
₪ 792,000

צל"ש לתיכונים
₪ 120,000

מחיל אל חיל
₪ 300,000

שמחה יום א'
₪ 192,000

צל"ש בקהילה
₪ 180,000

כנס מתגייסים
₪ 206,000

לב אבות על בנים
₪ 192,000

סה"כ תקציב שנתי
2,503,800

צל"ש לחייל הבודד
₪ 198,800

אהבתי תורתך
₪ 855,000

חלוקת ספרונים
₪ 200,000

קידושא רבאק
₪ 60,000

מתגייסים עכשיו למען צל"ש ומאפשרים
את הרחבת הפעילות המבורכת.
הקמפיין בעיצומו, אנחנו צריכים אותך!

לתרומות חפשו בגוגל 'מחיל אל חיל'

055-6654678 | טל. | tzalash.org.il

• סיומי מסכתות • שמחה יום א' • צלש לחייל הבודד • קידושא רבאק

מכתב מהעתיד שלי

בזכותך, רק בזכותך אני כאן. בזכותך העתיד שלנו כל כך ורוד. כמה הייתי נותנת בשביל לאפשר לך לקפוץ לשבריר שניה בזמן. רק לרגע. לראות את הבעל המדהים שלך, שלנו, לראות אותו ולהבין כמה שווה לחכות לו. להרגיש לרגע את הביטחון העצום הזה, להתמלא מהידיעה שהוא כאן. שהוא שלך. שהוא מדהים כל כך.

לו רק הייתי יכולה לאפשר לך להציץ לרגע אחד בחיים שלי - שלנו היום. לנשום את האהבה שמציפה אותנו, להריח את ריחה המשכר של הקבלה ללא תנאי, של ההבנה וההכלה של כל הקשיים וכל הסודות הכמוסים שלנו - שאת כל כך חוששת שאף אחד לא יקבל.

וואו... איך הוא מקבל... לו רק היית יודעת. לו רק הייתי יכולה להזריק לך מנה גדושה של השלווה, השמחה והנחת שבלקום בכל בוקר לצידו. לו רק הייתי יכולה... היית מתמלאת בכוחות. היית יוצאת לעוד דייט ועוד אחד ועוד אחד עם חיוך מרוח, היית מתמוגגת מאושר ש עוד יום עבר ואת יותר קרובה אליו.

אבל... ה' החליט אחרת. ה' החליט שאנחנו צריכות להתמודד עם פגישה ועוד פגישה, עם בחור ועוד בחור, עם סירוב ועוד סירוב, עם שנה ועוד שנה ולא לדעת מה יהיה, ולא לראות את התמונה המדהימה שצופן לנו העתיד. ה' לא מחליט סתם.

ה' רוצה שנתמודד, שנגדל, ה' יודע, והיום גם אני יודעת ויכולה לחתום לך, שכל יום מקדם אותנו, שכל ניסיון בונה אותנו, שכל פגישה מולידה בנו את העוצמות שהפכות אותנו לאישה המדהימה שאנחנו - שאת, תהיי ממש בקרוב.

אני מבטיחה לך שהכל יהיה בסדר. רק תמשיכי להאמין ולהחזיק חזק בכל הכוח.

התקופה הזאת, הנוראית, היא זמנית! היא תעבור, ואור חדש, עצום ממדים, כזה שאי אפשר לתאר במילים, ימלא אותך.

עוד מעט את תכירי אותו, את האחד שלנו.

זה שייגרם לך להבין שכל האחרים המוצלחים, המדהימים, שרצית כל כך, לא מתקרבים אלינו.

להבין שה' עשה לך נס.

שזה נס שההוא חתך לך, וההוא לא הכיל את הקשיים שלך וברח, וההוא שרצית כל כך התחרט ברגע האחרון. נס.

כל כך קשה לך היום להבין, להאמין, אבל אני רואה את התמונה השלמה. אני רואה מה קיבלנו בסוף, אני רואה במי זכינו, מבינה שאי אפשר להשוות, שהם כל כך כלום לידו.

היום אני יודעת עד כמה היה שווה לחכות, עד כמה כל בחור, כל פגישה, כל קושי קידמו אותנו, הפכו אותנו למה שאנחנו היום, אפשרו לנו להקים את הבית המדהים שלנו.

תחזיקי חזק אהובה שלי, עוד נכוננו לנו ימים קשים, ניסיונות לא קלים... אבל תדעי תמיד מה מחכה לך בקצה הדרך.

תתמלאי מהידיעה שאת הולכת להיות מאושרת כל כך, ושבעלך המדהים הוא באמת, בוודאות, הכי מדויק לך בעולם.

תסמכי עליי, אני כאן, איתו. יש לך הרבה יותר כוח ממה שנדמה לך.

את תעברי את כל האתגרים. את תעמדי מול כל המכשולים.

את תגיעי. כמו מלכה. כי זה מה שאת.

אוי... הוא בדיוק חזר הביתה, אני צריכה לסיים... אוהבת אותך כל כך, מחבקת אותך חזק ושולחת לך המון כוחות מכאן, מהעתיד. אני.

שלום לך אהובה שלי. אני כותבת לך מן העתיד. העתיד שלך. העתיד שלנו. אני כותבת לך מן העתיד כדי לחזק את רוחך, כדי לספר לך שהלא יאומן קורה בסוף. כן, גם לך...

כדי לספר לך שכאן בעתיד את (אני) נשואה. ולא סתם נשואה, נשואה לאיש מדהים כל כך. ראוי כל כך, מדויק כל כך... הכי מדויק בעולם.

לספר לך שאני (את) מאושרת כל כך, הרבה יותר מכל מה שאת מסוגלת לחלום.

אני חושבת עלייך כל כך הרבה, נזכרת בך, מתפעלת ממך, מעריצה אותך. חושבת באילו תעצומות נפש את עוברת את הניסיון הקשה הזה, את החיפושים המעיקים, את הספקות וחוסר הוודאות.

תדעי לך שההתמודדות שלך היום, נותנת לי כל כך הרבה כוח כאן בעתיד. היא מחזקת אותי בכל אתגר שעובר עליי, ממלאת אותי בביטחון, מזכירה לי שאני יכולה להתגבר על הכל.

יקרה שלי אני כותבת לך עם דמעות. אני יודעת כמה קשה לך. יודעת הכי טוב מכולם.

זוכרת בבירור את התקופה שאת נמצאת בה. את החשש הזה, הגדול, שמלווה אותך בכל צעד ולא מרפה.

את האבן הזאת שאת סוחבת איתך לכל מקום, שמשקלה הולך וגדל בכל יום שעובר, בכל יום הולדת שבו את עדיין לבד, ובייחוד אחרי שעוד חברה מתארסת. ועוד אחת ועוד אחת...

זוכרת את הכאב הגדול. זוכרת כמו היום את הייאוש.

זוכרת את המחשבה המצמררת שעוברת לך בראש לפעמים - שאולי... לי זה לא יקרה? אני מחבקת אותך אהובה. כל כך חזק.

ב"ה

מסע רוהני

למייסדי החסידות באוקראינה

הבעל שם טוב - מעז'יבוז
רבי לוי יצחק מברדיטשב
האדמו"ר האמצעי ■ האדמו"ר הזקן
המגיד ממעזריטש ■ רבי לייב הכהן ■ רבי זושא

חופץ אישיו מרכז
עם תמלול ואלקטרוניקה דגנה וכוון

יום ה' ט"ז חשוון 25/10 - יום ב' כ' חשוון 29/10

עם מרכז פנימיים והמלפ"ה ככנה זכרון

מהמסע הזה את תחזרי אחרת..

לפרטים: עדי 058-6505770 | 03-6430770
מדרשת פנימיות - רח' חיים לבנון 45 ת"א
pnimiyut.office1@gmail.com

דב'קוּת
ב'מוּדה
במקצת'

ה'גש
ב'אהבת
עולם'

ש'מחה
מ'אשר
קדשנו במצותיו'

ו'אהבה
גם למי שממש לא 'כמוך'

התוכנית השנתית
בלימוד התניא - תשע"ט
יוצאת לדרך!

לימוד עצמי • ימי עיון עונתיים • מבחנים נושאי מלגות

**לבב
לדעת**

תפארת שמשון

להרשמה וקבלת
ספרי לימוד:

אצל הנציג ביעיבה

במוקד הטלפוני: 072-2219050

באתר: www.lladaat.co.il

לדעת
להתחדש
להאיר!

גלגול נשמות

אֶת הָאֱלֹקִים הִתְהַלַּךְ נח

נראה דהנה יש שני מיני צדיקים שעובדים את הבורא, צדיק אחד יש שעובד הבורא ברוך הוא בהתלהבות גדולה והוא לעצמו, ואינו מקרב הרשעים להיותם גם כן מעובדי הבורא ברוך הוא, רק שהוא בפני עצמו לבדו עובד הבורא. ויש

צדיק אחד שעובד הבורא ומחזיר הרשעים להיות גם כן מעובדי הבורא, כמו אברהם אבינו שהיה מגייר גרים. ואיתא בכתבי האר"י ז"ל שעל זה נענש נח, על שלא היה מוכיח הרשעים שבדורו, והוצרך להתגלגל במשה. ומשה היה מתקן, שהיה מוכיח תמיד כל ישראל. וזה פירושו אֶת הָאֱלֹקִים הִתְהַלַּךְ נח, רצה לומר: רק עם האלקים היה מתהלך נח, אבל לא היה מתהלך עם הבריות לקרבם להיות מעובדי הבורא ברוך הוא. [ע"פ רבי לוי יצחק מברדיצ'ב, קדושת לוי, פרשת נח]

פתח בחושך הזה

צִהַר תַּעֲשֶׂה לַתֵּבָה

כשאדם עומד להתפלל, אזי באים מחשבות זרות וקליפות ומסבבין אותו, ונשאר בחושך, ואין יכול להתפלל. ויש פתחים הרבה בחושך הזה לצאת משם, אבל האדם הוא עיוור ואין יודע למצוא הפתח. ודע שעל ידי אמת זוכה למצוא הפתח. כי עיקר אור המאיר הוא הקב"ה,

כמו שכתוב "ה' אורי וישעיי" (תהלים כז א). ועל ידי שקר הוא מסלק את הקב"ה, כמו שכתוב "לא תשא את שם ה' אלקיך לשוא" (שמות כ ז), כי "דבר שקרים לא יכון לנגד עיני" (תהלים קא ז). אבל על ידי אמת הקב"ה שוכן עמו, כמו שכתוב "קרוב ה' לכל קראיו לכל אשר יקראוהו באמת" (שם קמה יח). וכשהקב"ה עמו, הוא מאיר לו איך ליצא מהחושך המונע אותו בתפילתו. וזה פירושו צִהַר תַּעֲשֶׂה לַתֵּבָה,

פירוש רש"י: "יש אומרים חלון ויש אומרים אבן טוב". והחילוק שבין חלון לאבן טוב, כי החלון אין לו אור בעצמו, אלא דרך שם נכנס האור, אבל כשאין אור – אין מאיר. אבל אבן טוב, אפילו כשאין אור מבחוץ – הוא מאיר בעצמו. על כן יש אומרים, היינו שיש בני אדם האומרים ואמירתם נעשה חלון, שאין בדיבוריהם כוח להאיר להם בעצמם. ויש אומרים שאמירתם נעשה אבן טוב ומאיר. ודע שהכול לפי גודל האמת, כי עיקר האור הוא הקב"ה, והקב"ה הוא עצם האמת, ועיקר השתוקקות של ה' יתברך אינו אלא אל האמת. וזה וְאֵל אִמָּה תִּפְלְגָה מִלְמַעְלָה, ראשי תיבות אמ"ת. כי על ידי אמת הקב"ה חומד מלמעלה לשכון עם האדם. ואז וְפָתַח הַתֵּבָה בַּצִּדָּה תֵּשִׂים, כי התיבה היוצאת באמת היא תשים לך פתח בחושך שאתה ניצוד בו. [ע"פ רבי נחמן מברסלב, ליקוטי מוהר"ן ח"א ט: ג]

סקופים

מים החסידות

דובי לינומן

נח

מבול פרנסה

הנני מביא את המבול מים על הארץ

הנה לכאורה אינו מובן עניין המבול, שאם היה רק להעביר ולשחת האנשים החוטאים, הלא ברגע אחד היה ביכולתו להעבירם. אך באמת בא המבול לטהר את הארץ, ועל כן היה במים, כאותם ארבעים סאה מים שבמקווה המטהרים את הטמא. ועל כן נקראו מי המבול "מי נח" (ישעיהו נד ט), שנעשה מהם נייחא דרוחא.

והנה מים רבים של שעבוד הפרנסה נקראו גם כן "מי נח", נייחא דרוחא, לפי שעל ידם מתעלה הנשמה למעלה ממה שהייתה קודם התלבשותה בגוף, וכמארז"ל "יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא" (אבות ד: יז), לפי שהוא בחינת יתרון האור מתוך החושך דווקא. שכשעוסק כל היום בעניינים גשמיים בטרדת הפרנסה, ומתבונן אחר כך בתפילה איך שאין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה, והמזלות מקבלים משבעים שרים, והשרים מקבלים משמרי האופנים, והאופנים מקבלים מהמלאכים, וגבוה מעל גבוה עד שכולם מקבלים מבחינת מלכותו יתברך שמהווה את כל העולמות מאין ליש ממש, והוא רק בחי' זיו השכינה בלבד, שאינו אלא בחינת זיו והארה בעלמא לגבי מהותו ועצמותו יתברך כביכול, הנה תתעורר נפשו באהבה ותשוקה נפלאה כרשפי אש לצאת מתוך החושך וההעלם הגשמי ולדבקה בו יתברך. ואהבה זו היא בחינת תשובה שבאה דווקא מתוך החושך, שהיה עוסק רק בעניינים גשמיים והבלי עולם. ונקראת "בכל מאדך", שהוא בלי גבול ממש. [ע"פ רבי שניאור זלמן מליאדי, תורה אור, פרשת נח ח, ג]

להתרכז בתיקון, לנטרל את השיפוטיות

הפצת יהדות מתוך פרשת השבוע על פי תורת הרבי מלובביץ', מאת מנחם ברונפמן

כשנח יוצא מן התיבה ומתחיל להסתגל לחיים שאחרי המבול, הוא משתכר ושוכב בטול בגדים באוהלו, עד שבא בניו שם ויפת כדי לכסותו. וַיִּקַּח שָׁם וַיִּפֹּת אֶת הַשְּׂמֵלָה וַיְשִׂימוּ עָלָיו שָׂרְיָהּ וַיִּלְכוּ אַחֲרָיִת, וַיִּכְסּוּ אֶת עֵרְוַת אֲבִיהֶם, וַפְּנִיָהּ אַחֲרָיִת, וְעֵרְוַת אֲבִיהֶם לֹא רָאוּ. הם הלכו בצעידה הפוכה, כשפניהם מוסבות אחורה, כדי למנוע מעיניהם הבטה באביהם השרוי במצב מעציב זה, ובכך לשמור על כבודו.

מדוע התורה חוזרת ומפרטת בפסוק הנ"ל את תוצאת זהירותם בעת כיסוי אביהם: "וערות אביהם לא ראו"? ניתן בהחלט היה להסתפק במילים: "וילכו אחורנית, וכסו את ערות אביהם, ופניהם אחורנית", המלמדות מיניה וביה שלא ראו את ערות אביהם!

אין זאת אלא שבהוספה זו הכתוב בא להדגיש נקודה חשובה, הנלמדת דווקא מפירוט זה.

הבעל שם טוב לימד כי הזולת משמש כמראה ממנה נשקפת תמונת אישיותו הפנימית של האדם עצמו: כשזו נקייה וזכה – אזי גם במראה שכנגדו, בזולת, לא ימצא פגם; ואם מצא פגם בזולת, סימן הוא שפניו שלו מטונפות הן וכי היחשפותו לפגמיו של רעהו נועדה כדי ללמדו לתקן את עצמו.

יחד עם זאת, יש פעמים שנגעי הזולת נגלים לעינינו כדי לגרום לנו להיות שליחים לקיום מצוות "הוכח תוכיח", כדי לסייע לזולת להתרומם.

איך יודעים אם היחשפות לנגעי הזולת היא כדי לתקן את עצמנו או כדי לסייע לזולת?

התשובה לכך נעוצה באופן שבו אנו בוחרים להסתכל על הזולת, ואותה יש ללמוד מתוספת המילים המיותרות לכאורה: הפסוק לא בא לומר ששם ויפת לא ראו בפועל את ערות אביהם – זאת ידענו מהאמור "ופניהם אחורנית". אלא הפסוק בא לומר שגם בתודעתם הם לא חשו עניין של ערוה וחיסרון אצל אביהם – וזאת כי הם לא היו שיפוטניים כלפי התנהגותו, אלא התרכזו רק במה שנדרש לעשות כדי לשמור על כבודו ולרוממו.

זאת היא ההוראה: כאשר נגלה לנו דבר לא טוב בזולת, המוטל עלינו הוא להתרכז ולהשקיע את עצמנו במחשבה כיצד ניתן כעת לפעול תכף ומיד כדי לרוממו, וזאת כלי שיפוטיות וכלי ראיית הרע שבזולת.

להכניס כל מחשבתו

בֹּא אֲתָהּ וְכָל בֵּיתְךָ אֶל הַתֵּבָה

תְּבֵה פירושו מילה, וירמוז כי האדם בעת תפילתו או תורתו רוצים המים הזיזונים לגבור עליו, והיינו מחשבות זרות ופניות וכדומה, ותיקונו לשום כל מחשבתו תוך התיבות והמילות של התורה והתפילה ובוזה נסתר תוך התיבות והדיבורים מפני המים הזיזונים. וזהו ממש כעניין תיבת נח. [ע"פ רבי דוד שלמה אייבשיץ, ערבי נחל, פרשת נח]

על ידי אמונה ממשיכים

מִפְּנֵי מִי הַמַּבּוּל

ופירש רש"י: "אף נח מקטני אמונה היה, מאמין ואינו מאמין שיבוא המבול, ולא נכנס לתיבה עד שדחקוהו המים". ולהבין עניין קטני אמונה שנאמר על נח, שהתורה העידה עליו שהוא צדיק תמים, מה שלא אמרה על שום בן אדם, ואיך ייתכן שהיה מקטני אמונה. אכן הכוונה כי נח היה מאמין גדול, וידע כי על ידי אמונה ממשיכים את הדבר שמאמינים בו, ואיש יהודי המאמין ובוטח בה' ממשיך כל ההשפעה, על כן היה יודע שאם יאמין בהמבול ימשיך אותו, והיה מתאמץ לטובת הכלל שלא להתחזק באמונה שיבוא המבול, אלא שיבוא עוד עיכוב מה' שימנע מבוא המבול. [ע"פ רבי אברהם ינברג מסלונים, בית אברהם, פרשת נח]

עכשיו תורנו!

אהוב! האמן! חבק! למד! למד! הסבר! הפץ!

ירידה צורך עלייה

הרב נחמיה וילהלם, שליח חב"ד בתאילנד

מתוך הירידה הגדולה נוצרת צמיחה כזו שהירידה הייתה שווה עבורה, ולכן זה הופך לזכות. בינתיים האיש סיים להניח תפילין, ניגש אלי ואמר: "אתה לא תאמין. אני למדתי בישיבה ועכשיו ניסיתי להגיד את ה'שמע ישראל' ופשוט לא זכרתי את זה. אני ממש בהלם. אבל אתה לא מכיר אותי, עכשיו אתחיל להניח תפילין ולקרוא כל יום 'שמע ישראל' עד שאחזור לדעת את זה בעל פה".

סיפרתי לו על מה דיברנו, ואמרתי לו שזו הדוגמה הכי טובה של "זדונות נעשו לו כזכויות". דווקא המקום אליו הגיע, שהוא כבר לא זוכר את ה'שמע ישראל', גרם לו לזכות להתחיל להניח תפילין כל יום.

יומיים לפני יום כיפור קיבלנו הודעה על יהודי אמריקאי שנפטר בבנגקוק ואין לו משפחה. כידוע, ברירת המחדל בתאילנד היא לשרוף את הגופה, ורק אם המשפחה מבקשת אז משחררים את הגופה לקבורה. התחלנו בתהליך מול הרשויות, כשהשגרירות האמריקאית מסייעת בידינו. לא סיימנו עם הנפטר הזה ויום אחר כך מתקבל עוד טלפון עם הודעה על יהודי מצרפת שנפטר וגם הוא צריך להיקבר בבנגקוק, התחלנו שוב בתהליכים של האישורים ובניירת והפעם מול שגרירות צרפת, ובמוצאי יום כיפור קיבלנו הודעה שיש אישורי קבורה לשניהם.

הוצאנו הודעה לקהילה שלמחרת יתקיימו שתי הלוויות של מתי מצווה.

י"א תשרי אחרי הצהריים. הגענו, חברי ה'חברה קדישא', עשינו את הטהרה לשני מתי המצווה והתחלנו בהלוויה, בהשתתפות כחמישה-עשר יהודים מהקהילה. מיד כשהכנסנו את הנפטרים לקברים התחיל גשם זלעפות, עד שהיה ממש קשה לסיים את הקבורה. כולם נרתמו למצווה הנדירה ובכוחות משותפים הצלחנו. עם הסיום רצנו כולם לחדר סמוך בשביל להסתתר מסופת הרעמים והגשם השוטף. בעמדנו שם שאל אחד השליחים את המשתתפים אם יש מישהו שלא הניח תפילין היום. בחור אחד אמר שלא הניח, ומיד הפשיל שרוול והניח. אדם נוסף שהיה שם עם אשתו אמר שלא הניח כבר הרבה שנים, אבל הוא גם לא רוצה להניח. ניסיתי לשאול: אולי בכל זאת, בכזה מעמד מרגש הוא ירצה להניח? אשתו שעמדה לידו אמרה לי: "אל תנסה, הוא לא יסכים". אמרתי לה: "את יודעת למה הוא לא יסכים? כי את אומרת שהוא לא יסכים. אם את תאמיני שזה אפשרי, אולי הוא יסכים". אתה יודע מה? "אמרה, "תנסה, אולי הוא כן יניח". ובאותו רגע הוא אמר: "בסדר, אני אניח".

תוך כדי שאחד השליחים הניח לו תפילין, התחלתי שיחה עם שליח נוסף על שיעור שמסרתי בליל יום כיפור, בעניין "זדונות נעשו לו כזכויות" - איך יכול להיות שאדם יעשה עבירה בזדון וזה יעמוד לו לזכות? הסברתי שלפעמים דווקא

הדבק! הזמן! קבע תברותא! פתח שיעור! שדר! חזר והחזר! (גם את!)

החבר מהמילואים שואל שאלות? השכמה מתעניינת ביהדות?
רצו יהודי זאת התשובה: 03-5255355 ry@neto.net.il

תרומות לראש יהודי יתקבלו בברכה

הספר "עכשיו תורנו" במתנה לתורמים מעל 180 ₪

מבצע על ספרי סדרת "הגיע הזמן"

8 ספרים רק ב-389 כולל משלוח פתח הבית!

ראש יהודי לפרטים: 02-6791122 | 052-5665005 | www.roschy.org

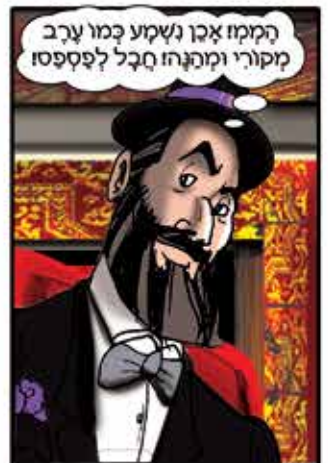
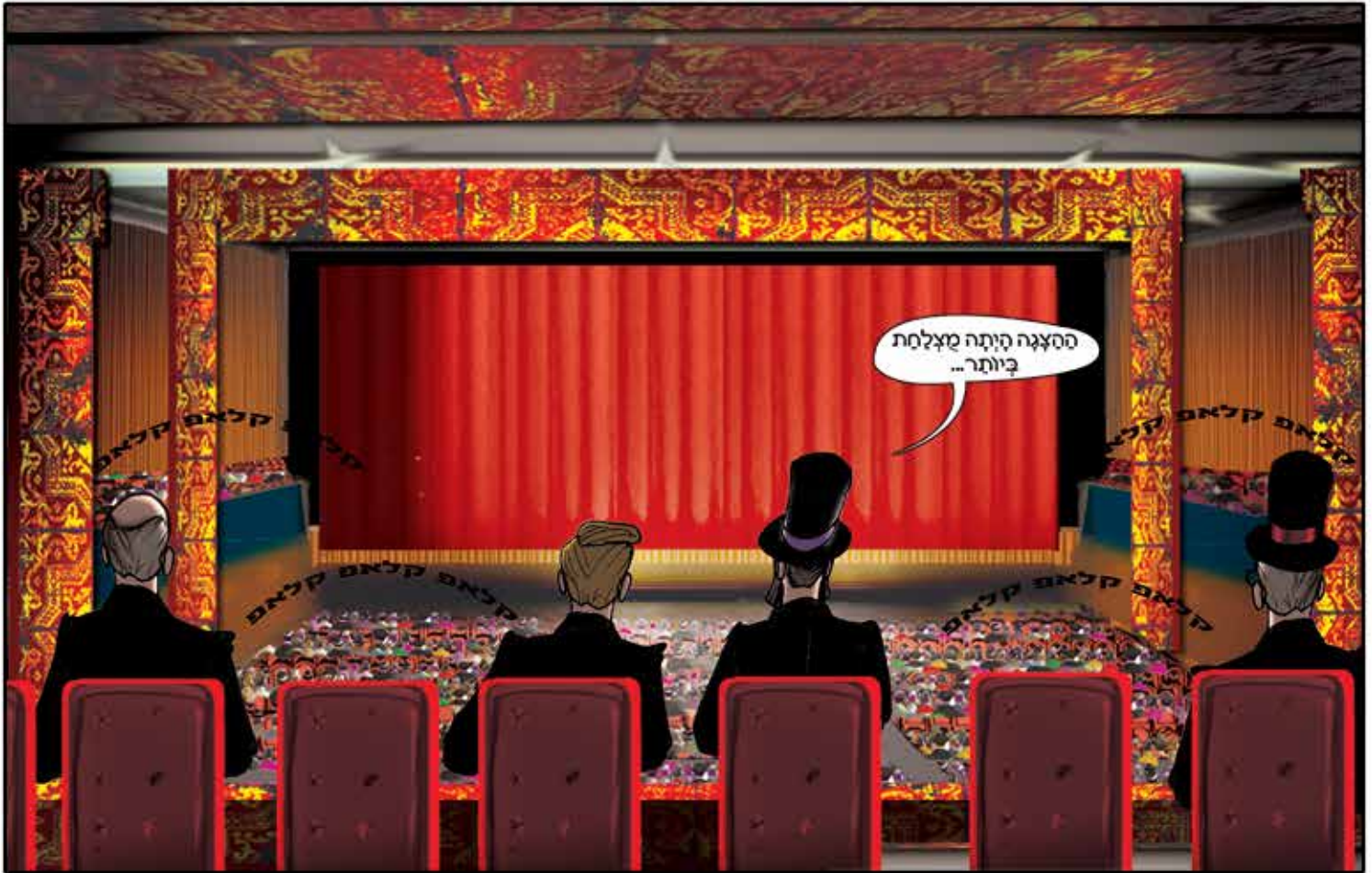
1

מאת: נתנאל ובת-אל אפשטיין

הופעה בלתי נשכחת

ספארי צדיקים

רבי לוי יצחק מברדיצ'ב

המשך בשבוע הבא

האיריות שזומרים

כרשת נח

התורה שלך

אמרו לו: "אל תחשב שאמה תנצל ואנחנו נמות. אם פאמת יבוא מפול, נפח גרזנים ופטישים ונשבר את התבה שלך".

נח הניד בראשו ואמר להם: "אל תחשבו שתוכלו לעשות משהו. נגד רצון הבורא. מוטב שתתקנו את מעשיכם ואז אולי תנצלו".

אבל בני האדם הרשעים המשיכו במעשיהם הרעים, וכאשר החל לרדת הגשם הגדול, התאספו סביב התבה וכלי הרס בידיהם, כדי לשבר אותה.

מה עשה אליקים? - שלח להקות של אריות להקרי את התבה ולהרוג עליה. האריות התיצבו סביבה, ואיש לא היה יכול להתקרב אל התבה ולהפריע לנח להכניס אליה רק את מי שאליקים צוה להכניס.

בנאשיות רפה פרשתי לרגל, לאהי לבתי.
(על-פי ספרי האזינו שכו)

לתקן את דרכיכם".

אבל בני האדם זלזלו באזהרות והוסיפו לחטא. היו להם דרכים ערמומיות לעשות דברים רעים. לקשלו, הם היו הולכים לישוק בקבוצות גדולות, וכל אחד ואחד מחברי הקבוצה היה נוטף לידו של פרות ולקוח פרי אחד. המוכר היה צועק:

"גנבים! גנבים!". אבל כל אדם אמר: "מה אתה רוצה? לקחתי רק פרי אחד. זה לא נחשב גנבה".

היעצים שנטע נח גדלו וצמחו לגבהי רב. נח החל לכתוב אותם ולהכין קורות לבניה. שוב באו אליו האנשים ושאלו: "נח, מה אתה בונה?".

ונח השיב: "אני בונה תבה כדי להציל מהפסול בני האדם מטיפים לחטא ואינם שבים בתשובה, ועתיד לבוא אסון גדול על העולם".

"חיה חיה חיה", צחקו שוב האנשים. "ראה כמה שנים עברו ולא קרה כלום".

אבל נח הוסיף לדבק באמונתו ובה את התבה הענקית. כאשר באו בני האדם שהתבה מוכנה

"הי, נח, מה אתה עושה?", שאלו האנשים. נח הצדיק עשה דבר מוזר מאוד: הוא נטע יער ענק של עצים ארוזי. אלה עצים גבוהים ותזמים, אבל הם אינם נותנים פרות. בשביל מה נח עובד קשה בנטיעת אלפי עצים כאלה?

"אני נטע את העצים כדי שבבוא הזמן אבנה מהם תבה", הסביר נח בסבלנות. "הבורא עומד להביא מפול של מים על העולם, ואני ומשפחתי נציל מהפסול על-ידי התבה, שפשוט על פני המים כמו אניה".

"חיה חיה חיה", צחקו האנשים. "אתה באת מאמו שביבא מפול כזה?".

"כן, אני מאמין באמונה שלמה במה שאמר אליקים, אמר נח. "אם בני האדם לא יפסיקו לעשות מעשים רעים - העולם פלו ישמד. עדין לא מאחר. עודכם יכולים

ספרי הרב יחזקאל סופר

התמודדות גלויה ואמיצה עם שאלות הזמן בענייני אמונה

הדרכה מהשטח ללימוד התניא

בקרוב

רוצים לקבל את הקטלוג מעיינות של הוצאת מעיינות? שלחו מייל: mbook.co.il@gmail.com

לדעת להאמין

הרב סופר, בוגר הישיבות פוניבז' ובריסק ולאחר מכן תומכי תמימים, דן בספרו במגוון השאלות שהעולם המודרני מפנה לעבר אמונת ישראל: זהות יהודית, אמונה בבורא עולם, תכלית הקיום, תוקפו של מעמד הר סיני, תורה שבעל פה, ידיעה ובחירה, למה צדיק ורע לו, זוועת השואה, המצוות המעשיות אל מול האמונה בלב, מעמדו של רבי האמונה בביאת המשיח.

את הדיון האינטלקטואלי בנושאים הללו מנהל המחבר מנקודת מבט שכלתנית, המנגישה את האמונה היהודית להזדהות התודעה של החשיבה המודרנית.

הספר הוא פרי נסיון של עשרות שנות דו שיח של המחבר עם סטודנטים וחילים צעירים בארץ ובתפוצות, בשמשו כרב הקמפוס באוניברסיטת בן גוריון בנגב וכמרצה מבוקש במזרח הרחוק.

על פרשת דרכים

עשרות שנים מוסר הרב סופר שיעורים בספר התניא, לקהלים מגוונים, לצעירים ולמבוגרים. בספר הזה הוא דן בעשרים וחמשת הפרקים הראשונים של ספר התניא. בהם נפרשות ישי דרכים' להגיע למטרה שהציב בעל התניא: להיות בינוני! ומתפרשות בדרך ארוכה וקצרה.

בלשונו המיוחדת והשנונה, הוא מבהיר את תוכן הפרקים ואת משמעותם לאדם בן ימינו, תוך התייחסות לתובנות פסיכולוגיות באתגרי הנפש, כמו גם להבהרת מושגי יסוד במחשבת החסידות החב"דית המעוררים שאלות בהשוואה להשקפה הטרומ-חסידית.

זהו ספר עזר למגידי שיעורים בתניא ולמעוניינים בהעמקה בתכניו באופן מיבני ורציף ובסגנון עכשוי.

בית הוצאה לאור לספרות חסידית

להשיג ברשתות אור החיים, יפה נוף, קה"ת ובכל חנויות הספרים המובחרות
בייריד החסידות בייט כסלו ובאתר mbook.co.il

חם לב בקרב

כבדרך אגב, סיפר לי החוקר איך כל גופו רועד בזמן קריאת שמע > אנחנו שואפים למעלה, אבל לאן אנחנו מסוגלים להגיע? > חוששני שהקדוש ברוך הוא רואה יותר סוסים שהם סוסים בתכלית השלמות מאשר בני אדם שלמים

אפשר להגיד על כל אדם מישראל שהוא אוהב את בוראו? אני עושה מה שאני עושה בגלל שאני שייך למסגרת זו וזו. יש אנשים שעברו שלב של התעוררות כשהם חזרו בתשובה, יש כאלו שהתעוררה בליבם תשוקה גדולה בזמן מן הזמנים, ויש כאלה שלא חוו זאת מעולם. יש ילדים שכשהם מגיעים לבר מצווה יש התרגשות וקבלת המצוות בפנימיות - וכמה זמן זה מחזיק? זה מחזיק לזמן מסוים ולאחר מכן אני פחות מודע לזה שיש דבר כזה בעולם. **בזמנו באה אלי מישהי שכל זמן השלטון הנאצי חיה לה בברלין. לאחר המלחמה היא הלכה לבעלת הדירה שלה ואמרה לה שהיא יהודייה.** בעלת הדירה אמרה לה שהיא ידעה זאת כל הזמן. כיצד היא ידעה? "בגלל שתמיד כשיצאת מבית השימוש היית רוחצת ידיים". זה היה חלק מהחיים שלה, זה יצא מהגדר של לעשות מצווה ונעשה לחלק מהחיים. האם יש בזה משהו לגריעותא? לאו דווקא. אבל השאלה שעומדת כאן כל הזמן היא פשוטה: איפה הקדוש ברוך הוא ואיפה הנשמה שלי?

אני לא שואל מפני שכתוב בספרים על עניינים אלו; גם מה שכתוב בספרים לא תמיד עוזר. אם אדם צריך לקבל כלים ליראת ואהבת ה' הוא לא צריך ללכת לקרוא ספרים; הוא יכול לקרוא סידור. אם זה לא עובד, גם הספר הגדול ביותר לא יעבוד. אני רואה בתים מלאים בספרי יראה, אבל הדברים הרוחניים תופסים הרבה פחות מקום מדברים פרקטיים, וגם פחות קל לפתח אותם. **אם יש יהודי למדן, עם הזמן הוא ילך וייעשה עוד יותר למדן; אם יש לו לאדם תשוקת הלב היא לא הולכת וגדלה עם הזמן.**

על פניו בשביל קרבת אלוקים אני לא צריך לעשות כלום. אם הקדוש ברוך הוא היה מצוי באיזה קבר של צדיק היו צריכים לנסוע דווקא לשם, אבל קרבת אלוקים היא פה, וזו חוויה מטלטלת בפני עצמה. אחד משירי המעלות מבטא את הדבר הזה: "כגמול עלי אמו כגמול עלי נפשי". כאשר יש ילד קטן, יונק, שנצמד לאמא שלו - הרי שהוא נוגע בדבר: הוא

יכול להיות יהודי עם שלוש כיפות, אבל מתחת להן אין ולא כלום. הוא עושה את מה שצריך לעשות ולא עושה את מה שאסור והלב שלו סתום. אבל הבעיה היא לא רק במסגרת של חובות הלבבות, אלא גם כאשר יש רצון הלבבות: אני רוצה לעבוד את ה', רוצה באמת, מה אני יכול לעשות? אני אקנה אתרוג יותר גדול? אני יכול למדוד את התפילין והריבוע יהיה ממש בסדר גמור, ואז מה? ומהבחינה הכללית יותר - איך אני מתייחס גם לכל הדברים הקטנים? מדברים על זה שיש עבירות שאדם דש בעקבו, אבל יש מצוות שגם האדם דש בעקבו. עם כל ה"צו לצו, קו לקו" האלה, הם הולכים ונעשים מטושטשים.

מספרים על איזה אדמו"ר שתוך כדי הדרוש ציטט שורה מהגמרא, והיה שם למדן גדול שאמר לו שהוא טועה בדברים. אמר לו הרבי: "את המסכת הזו לא למדתי שבע-עשרה שנה, ואני אומר לך שאני צודק. את החתונה שלך אתה זוכר?" הרבי שאל, והלמדן השיב שבדודאי. "תדע לך שכל דף גמרא בשבילי זה חתונה חדשה". אז יש כאלו שיש להם את הכוח והנשמה היתרה, ובכל פרט ופרט יש להם התעלות אחר התעלות. אבל אצל רובנו הגדול, אכן הדברים הם "צו לצו קו לקו". **היה אדם אחד - שאם היו עושים חשבון של צדיקי הדור לא נראה שהוא היה ביניהם - יהודי הגון** שהתעסק, כחוקר, בכל מיני עניינים של חוויות מיסטיות. ראיין אנשים וכיוצא בזה. הוא אמר לי: "עשרות שנים אני עוסק בנושא ומעולם לא חוויתי חוויה שכזו. חוץ מאשר אולי דבר אחד - בכל פעם שאני קורא קריאת שמע, הגוף שלי רועד". חוששני שמשפט כזה גם רבנים ואדמו"רים לא יכולים לומר. כל מיני אנשים מקפידים בקריאת שמע "לדקדק באותיותיה", אבל מה עם המשך ההוראה, לומר זאת "ברתת ובזיעה"? אולי מדי פעם יבואו לאדם הרטט, האימה והזיעה. אולי בפעם הראשונה כך היה. יש אנשים רגשניים יותר ופחות, אבל משהו שעושים תדיר כמעט תמיד ילך וייטשטש.

אני שומר מצוות ומקפיד, וזו עבודה - ואיפה נמצא ריבון העולמים? האם

הוא מתלבש בכל הבגדים שלו ורוכב על הסוס, לובש את הכתר, והקדוש ברוך הוא אומר למלאכים: מה אתם שווים? תראו איזה בריאה בראת.

אבל עדיין השאלה היא - הברואים הללו, בני האדם היפים והשלמים, האם הם מצויים סמוך לקדוש ברוך הוא? האם הם באמת יותר קרובים אליו? זה שכאן מצויים כל מיני שרצים, ויש גם אנשים שנתעלו למדרגה של אדם - זה יפה מאוד; איפה אפשר למצוא כאלו? אבל גם האדם הגדול בענקים נמצא כאן - "הן בעבדיו לא יאמין ובמלאכיו ישים תהלה" - גם הם, שעשויים בפס ייצור, גם הם שייכים לאותו חלק שלנו, הם לא שייכים לחלק שמעל המסך הגדול שמבדיל בין ה' ובין העולם. יש מלאכים יפהיים והם עדיין עומדים מתחת. יש ציפור שנקראת ציפור גן עדן, יפהפייה, האם היא נמצאת במדור של מעלה? יגדל עץ, יגיע לגובה של מאה מטר, יגיע לשלוש מאות מטר; האם הוא יגיע לרקיע? בסופו של דבר השאלה האמיתית היא איך אני יכול לנסות ולהיות עם הקדוש ברוך הוא. האם אני יכול לצאת מעבר לסופיות אל האינוסוף? השאלה היא שאלה, אבל מבחינת הרצייה וההשתוקקות, האדם יכול לנסות ולבקוע מעלה. לא בטוח שאנחנו יכולים להגיע, אבל להשתוקק ולנסות אנחנו מוכרחים.

רצה חלב. גמול כבר לא צריך מהאם כלום, לא בכל רגע. הגמול מתרפק על האמא שלו והוא לא מקבל ממנה דבר - מלבד קרבה. ובכל פעם שמגיעה איזו התעוררות שכזו להתרפק כמו ילד על אמו, בכל פעם שנדמה שניתן להתעלות כאן עלייה אחר עלייה, מה אני עושה, איך אני מתקדם? **אני מחפש איזו מצווה אני יכול לעשות, אני "שופך את חמתי" - את ה"חם לבי בקרבי" - על דף הגמרא. אבל מה קורה לכל הדברים הלא מעשיים? אדם אוהב מישהו, ולכן מביא לו מתנות. האם הוא יכול לאהוב מבלי להביא את המתנה? יש בספר תהלים ביטויים של חשק וגעגועים לבית ה', לחצרות ה' - "העומדים בבית ה' בלילות". "גודי לה' אשלם", "לך אזבח זבח תודה" - כל אלו דברים שאני עושה, ויש את האדם שבא ואומר: אני רוצה להיות בבית ה'. "צמאה לך נפשי כמה לך בשרי", מה הוא רוצה? - "כן בקודש חזיתך". כל הביטויים האלה, "כאילו תערג על אפיקי מים כן נפשי תערוג אליך אלוקים" - מה אני עושה כשיש משהו כזה בתוכי? אני אלך ואסדר עוד פעם את הציציות? **כלתה, נכספה נפשי.****

אני עכשיו מדבר על פשט הכתוב "התהלך לפני והיה תמים". הקדוש ברוך הוא שולח את אברהם לארץ ישראל, ואז לאן בדיוק הוא מתכוון שהוא ילך? מה זה "התהלך לפני"? זו שאלה מאוד בסיסית שיש כאן: האם אדם יכול להגיע? נכון שאדם יכול להתרום; עד איפה הוא יגיע? אני ארבה במחשבה, אחשוב על הקדוש ברוך הוא לא חצי שעה כיום אלא שש שעות ביום, אני אגיע למצב ש"כל עצמותי תאמרנה". אקדיש את כל עתותיי לחשוב על הקדוש ברוך הוא, וכמעשהו בשחרית כך בצעריים - ונניח כרגע לשאלה האם טוב לו לאדם לנהוג כך והאם הוא יכול להיות מעורב בדעת הבריות.

כמו שהאדם גדל בעבודת המידות, מגיע למדרגה השלמה של "ואהבת לרעך כמוך", הוא גם יכול לגדול בעבודת הנפש והמחשבה, לחשוב על הקדוש ברוך הוא, להגות בדברים, להרגיש קרבה. אגב, זה לא יותר קל - גם עבודת המידות וגם עבודת המחשבה בוודאי קשות יותר מעבודה מעשית: **קל הרבה יותר לשבת שלושה ימים ולמרק את הבית לפסח מאשר למרק את הנפש. בכל מקרה, אני הולך ומתעלה במידות ובמחשבה. נניח שאכנס לזה יותר ויותר, עד היכן אגיע? נכון, אגיע לזה שכאדם - גדלתי, אבל האם במהות העניין התקרבותי יותר לקדוש ברוך הוא?**

בעצם, אותו אדם שהתעלה בשלמות המידות ובתיקון השכל, עליו עכשיו אפשר לומר: זהו בן אדם. הקדוש ברוך הוא ברא סוס, היה סייח קטן ועכשיו הוא גדל והפך לסוס מושלם. חוששני שהקדוש ברוך הוא רואה יותר סוסים שהם סוסים בתכלית השלמות מאשר בני אדם שלמים. מה הוא מצפה מסוס? שיהיה סוס. לאדם, להגיע לאנושיות השלמה זה דבר גדול. האדם עובד, עבודה קשה, ועכשיו הוא בדמות ענק, כמו שצריך, עכשיו הקדוש ברוך הוא אומר שיש לו בן יפה - יש לו לא רק סוסים יפים וחתולים יפים אלא אפילו אדם יפה. **היו מספרים, בדיחה של יהודים, קצת אנטישמית כדרך של בדיחות יהודיות: אחד שואל את חברו: "אתה מכיר את ר' יענקל? הוא יהודי יפה, א שיינער יודי". שואל אותו חברו: "איזה ר' יענקל"? משיב: "הצולע, הגיבן, המגמגם, אתה לא מכיר? זה עם העין הדומעת!" "אה, ר' יענקל הזה, הוא באמת יהודי יפה!" יש אנשים יפים, והקדוש ברוך הוא שמח במעשה ידיו. יצא לי להסתכל על פרח, לא יפה? גדי קטן, לא יפה? מתי הקדוש ברוך הוא יכול להסתכל על אדם ולומר, זה יפה? כששאל יוצא למלחמה האחרונה שלו, הקדוש ברוך הוא קורא למלאכים ואומר: תראו איזה בריאה יפה בראתי. שאלו יודע שהוא הולך למות,**

מתחילים ביום שני, ו' בחשוון, 15.10

אימון אמון ואמונה

קורס מאמנים עם בני גל

במהלך הקורס נגלה את הכוחות הטמונים בנו להגשמת השליחות הייחודית לכל אחד ואחת. הקורס מקנה תעודת מאמן וכלים מעשיים לעבודה כמאמן. הלימודים מתקיימים בימי שני.

הלימודים מתקיימים בקמפוס היכל שלמה, ירושלים

הרצוג. לדעת. לחונך.

לפרטים: 02-9937337 או בדוא"ל: rishum@herzog.ac.il

יש לך שאלה בעבודת ה' ? סמס ל-
054-4530951

נפשי בשאלתי

הרב יהושע שפירא, ראש ישיבת רמת גן

אני מרגיש גאווה כשאני עוזר לזולת. האם זה מגיע מהנפש האלוקית או מהנפש הבהמית?

גם וגם. מאז חטא אדם הראשון הטוב והרע מעורבים יחד, והפסוק אומר "אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא". ומובא בשם הבעל שם טוב שהוסיף - "באותו הטוב". כלומר שבכל טוב שאדם עושה אי אפשר להימלט מכך שיהיו בו גם נגיעות אישיות ודברים שאינם טובים, ולכן גם המעשים הטובים שלנו צריכים תיקון וזיכוך.

לעומת זאת, אפילו אם המניע המרכזי אינו לשם שמיים, מרובה מידה טובה ממידת פורענות, ואפשר למצוא בו הרבה נקודות טובות. לכן ההנחה שהשאלה היא "אראו", או נפש אלוקית או בהמית, מרחיקה אותנו מהעבודה האמיתית שמוטלת עלינו - לחלק את התייחסותנו תמיד באופן כפול, לראות גם במצוות הכי נעלות את הפגמים, ומאידך גם כשנדמה לנו שרק החיצוניות תפסה אותנו, לראות את הנקודה הפנימית שנגווה במעשינו. את החלק שאינו טוב עלינו לתקן, אבל לעולם עלינו לשמוח בטוב ולראות בו את העיקר, להפריח ולגדל אותו. וככל שהוא גדל הוא גם מאיר את עינינו לבקר יותר את מעשינו בדקות גדולה, וכך לשוב ולהתרומם עוד, מעלה אחר מעלה.

אני מחנך בתיכון דתי. האם כדאי להתעסק עם שמירת הברית או לא?

נראה שהיום הבעיה של התמודדות עם שאלת הטהרה והקדושה מציפה אותנו מכל עבר, עד שגם רוב אלה שחשבו בעבר שאין להתעסק בנושאים כאלה, סוברים היום שצריך להתייחס לכך.

השאלה מוצדקת מכיוון שהנושאים הללו מטבעם לא מביאים רק פירות טובים בעיסוק בהם, וההנחה שכלל שיעסקו בהם יותר כך תגבר הטהרה והקדושה היא מוטעית. עלינו לבחון היטב גם את כמות העיסוק בנושא וגם את הסגנון; בדרך כלל אין צורך בהרחבת דברים, ובדרך כלל לא טוב להביא את העניינים באופן שמעורר את הצד השפל שבנו ומחליש אותנו. לא טוב לשקוע מדי בחולשה, וצריך לשים לב שהדברים נעשים באופן מרומם ומקדש.

ואחרי כל ההסתייגויות, בדורנו צריך לחזק את כוחה הנפלא של התשובה, שמאיר גם למי שנופל וגם למי שחוטא. והשמחה בתשובה וההתרוממות על ידי הידיעה שה' לא יעזבנו גם אם חטאנו, זו הדרך העיקרית שצריך להנחיל לתלמידינו ולילדינו.

לפעמים הנפש שלי לא מסוגלת ללמוד תורה, וזה מדכא אותי. ללמוד בכוח או לשחרר?

השאלה תלויה בהדרכה אישית, אך יש גם כללים שנכונים לכולם. מצד אחד אין ספק שמצוות לימוד התורה לא נועדה לדכא את האדם. אדרבה, בתשעה באב אנו אסורים ללמוד תורה מפני שהתורה משמחת לב, וכבר אמר דוד המלך שדברי תורה מתוקים מדבש ונופת צופים. אם איננו טועמים מתיקות זו, כנראה עוד לא זכינו להתקשר אליה במובן הנכון והאמיתי.

לכן לעיתים הדרך הנכונה ביותר היא לחפש את האופן בו תוכל למצוא את החלק שלך בתורה, שיזכה אותך לטעום את מתיקותה. לעיתים זה לבחור בחלק מסוים בתורה ו"אין אדם למד אלא ממקום שליבו חפץ", ולעיתים אכן צריך להרפות ולעסוק בדברים אחרים, כי יש אנשים שתפקידם אינו בלימוד אינטנסיבי של תורה. ולעיתים דווקא על ידי שאדם מתאמץ ולא נכנע, הוא זוכה בסופו של דבר לפריצת דרך וטועם את המתיקות שהסתתרה מפניו. וכדאי להתייעץ עם תלמידי חכמים באופן פרטי.

יד שרה
03-9543349
daatri@yadsarah.org.il

רקע כללי של המחלה
טיפולים מתאימים למחלה
מידע על תרופות ותופעות לוואי
טיפולים אלטרנטיביים
טיפולים חדשניים

עונה על שאלותיך
ומספק מידע רפואי
מקצועי ועדכני
על מחלות, תרופות
וטיפולים **חינם**

הטבה מיוחדת למשקיעים

דירת 3 חד' חדשה
עם מרפסת וחניה פרטית

החל מ-860,000 ₪

הצטרפו עכשיו לקהילת כרמי גת, ובואו ליהנות מכל היתרונות: קהילה איכותית, קירבה למוסדות חינוך מובילים, גישה מהירה לכל חלקי הארץ, ומחירים אטרקטיביים כמו למשתכן מבלי להסתכן!

באמונה 1-700-500-555
www.bemuna.co.il

עברנו את נקודת האל חזור

הסרוגים השתלטו על כרמי גת